

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Освітня програма	10517 Історія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	10517
Назва ОП	Історія
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.03 Історія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Глушковецький Анатолій Леонідович, Хоменко Денис Володимирович, Желіба Олександр Володимирович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	08.02.2024 р. – 10.02.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/71330>

Програма візиту експертної групи <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/71911>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Аналіз реалізації ОП «Історія» у Державному вищому навчальному закладі "Ужгородський національний університет" (далі УжНУ) підтверджує, що вона успішно реалізується і забезпечує належний рівень підготовки магістрів. Підготовлений аналіз, що базується на самооцінюванні, аналізі документів та проведенні акредитаційної експертизи, дозволяє Експертній групі зробити висновок, що навчальна діяльність відповідає визначеним цілям та вимогам нормативних документів, а також враховує потреби учасників навчального процесу та інших зацікавлених сторін. Особливі риси, які притаманні ОП та вирізняють її серед інших ОП даної спеціальності в ЗВО України та за кордоном є якісна матеріально-технічна база, зручний та насичений інформацією сайт, електронне освітнє середовище та корпоративні (університетські) пошти, стимулювання активності НПП, залучення до рецензування ОП широкого кола стейкхолдерів, використання методів усної історії, участь у Міжнародному консорціумі 18 ЗВО. Дані фактори надають даній ОП переваги у порівнянні із іншими ОП. У суспільстві та на ринку праці спостерігається попит на випускників ОП. Ці фахівці здатні працювати на посадах вчителів історії, як це було підтверджено під час спілкування з роботодавцями. ОП враховує результати моніторингу кар'єри випускників з метою отримання зворотного зв'язку щодо ефективності освітнього процесу, а також рекомендації роботодавців, студентів, практикуючих фахівців. Університет має достатні ресурси для забезпечення якісної реалізації ОП. Слід відзначити, що до забезпечення якості ОП залучаються науково-педагогічні працівники, студенти, співробітники структурних підрозділів та служб, а також зовнішні зацікавлені сторони, такі як роботодавці, фахівці-практики та випускники. ЕГ відзначає відкритість та сприяння ЗВО процесу акредитації. Експерти отримали всі необхідні для якісної експертизи документи та свідчення. Водночас самоаналіз ОП подекуди не містить конкретних відповідей окремі підпункти, що ускладнювало роботу експертів. Представники ЗВО, у тому числі гарант і учасники фокус-груп, активно сприяли роботі ЕГ. З боку ЗВО не було зафіксовано жодних протиправних чи недобросовісних дій, які могли б завадити проведенню акредитаційної експертизи. Відповіді на запити щодо документів подавалися без затримок, заплановані зустрічі відбулися вчасно зі залученням всіх запрошених стейкхолдерів. Під час акредитаційної експертизи ЕГ виявила низку недоліків. Дані недоліки ЕГ вважає несуттєвими, оскільки вони не порушують чинного законодавства, знаходяться в межах автономії ЗВО та не мають критичного впливу на якість реалізації ОП. Недоліки можуть бути виправлені протягом підготовки нової редакції ОП та корекції діючої ОП та її складових. З урахуванням представлених доказів та поваги до автономії ЗВО, ЕГ вважає, що ОП «Історія» за бакалаврським рівнем вищої освіти УжНУ може бути акредитована.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ЕГ відзначає в цілому позитивне враження від досвіду впровадження ОП «Історія» в УжНУ і констатує про належний її рівень. ЕГ не може виділити інноваційні ідеї та практики, але виділяє сильні сторони та позитивні практики ОП: Залучення до рецензування широкого кола стейкхолдерів, зокрема іноземного. Кожна робоча програма ОК містить таблицю співвідношення ПРН ОП із адаптованими результатами навчання даного освітнього компоненту. Логічна послідовність практик в ЗЗСО, яка веде до поступового занурення в освітній процес та виконання функції вчителя. Інтеграція у практику методів усної історії, які є важливим елементом формування компетентностей НУШ, зокрема медіаграмотності. Зручний та насичений інформаційними ресурсами сайт, який презентує як освітнє середовище в цілому, так і конкретну ОП. Розміщення на сайті ЗВО матеріалів, що регламентують забезпечення якості вищої освіти (результати опитувань, протоколи засідань робочої групи). Наявність якісної спортивної інфраструктури, зокрема басейну, для учасників освітнього процесу. Проведення аудиторних занять з методики на базі одного із закладів загальної середньої освіти м. Ужгород, що дає змогу студентам безпосередньо змодельовати шкільне освітнє середовище. Налагоджена комунікація з випускниками через діяльність Міжнародної асоціації випускників УжНУ; проведення онлайн-опитувань випускників через їх корпоративні (університетські) пошти, що демонструє збереження доступу випускників до освітнього середовища ЗВО. Перевірка курсових робіт на наявність текстових запозичень у системах Unicheck та StrikePlagiarism якісно імплементована в освітній процес. Наявність в учасників освітнього процесу корпоративних електронних адрес (акаунтів), через які відбувається дистанційна комунікація, що дозволяє розділяти освітній процес та приватне життя його учасників. Сильною стороною є активна міжнародна діяльність університету, створення Міжнародного консорціуму куди увійшли 18 закладів освіти з України, Литви, Польщі, Румунії, Словаччини, Казахстану. Позитивною практикою є систематична реалізація міжнародної академічної мобільності НПП та здобувачів ОП.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Анкети надто узагальнені - рекомендуємо змінити зміст та форму анкет, додавши питання про цілі та ПРН ОП, відкритих питань, питань щодо якості викладання окремих ОК. Серед розробників ОП відсутні НПП-фахівці з методики навчання історії, педагоги та психологи - переглянути склад робочої групи ОП. Відсутня чітка фіксація пропозицій змін ОП, дата проекту - збирати та оприлюднювати ідеї вдосконалення ОП, хронологічні рамки розгляду проекту. Кореляція ПРН ОП із НРК та проф. стандартом за змістом, але не за текстом - чіткіше увідповіднити цілі та ПРН з НРК та проф. стандартом. В ЗВО відсутній або не оприлюднений документ, який би чітко регламентував види, форми та порядок отримання заохочень НПП та інших працівників - розробити/оприлюднити такий документ. СЛС має недоліки - вдосконалити СЛС, усунувши згадані в підкритерії 2.2 недоліки. Ряд цілей та ПРН не відображені в змісті ряду ОК, не всі ПРН закріплюються практиками, ЗК5,6,9 формуються 1-2 ОК - переглянути таблиці відповідностей. За ОП курс. роб. інтегровані в ОК, а на практиці є окремими ОК - упорядкувати курс. роб. ОП з практикою реалізації ОП. Відсутня курс. роб. з фаху, зміст ОК7 та ОК8 зорієнтовані на роботу історика - переорієнтувати ОК та одну з курс. роб. на фах вчителя історії. Обсяг національної та світової історії не корелюється

програмами ЗЗСО - увідповіднити з програмами ЗЗСО. Фахові практики ОК31 і ОК43 мають обсяг 4 і 6 кред. - збільшити обсяг даних ОК. Програма атестації не презентує форми та структури екзамену, критеріїв оцінювання - вдосконалити програму атестації. ВК містять цілі та ПРН ОП, різні за назвою ВК мають повтори змісту - усунути згадані збіги. В ОК домінують лекційні години, частина ОК не містить проєктів та рекомендацій виконання самост. роб. - переглянути співвідношення лекц. та практ. занять на користь останніх, в усіх ОК запланувати проєктну роботу та посилити рекомендаціями щодо самост. роб. На написання 30-35 с. курс. роб. передбачено 30 год. - увідповіднити співвідношення годин та сторінок курс. роб. Завелика кількість сторінок джерел ОК - увідповіднити кількість сторінок джерел ОК обсягу часу, виділеного на самост. роботу. Частина аудиторій не забезпечена мультимедійним обладнанням - покращувати мультимедійне освітнє середовище. Відсутність чіткої системи фіксації оцінювання здобувачів - запровадити систему електронних журналів. Відсутня практика залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків - залучати до освітнього процесу професіоналів-практиків. У програмі атестації домінує історія, відсутні критерії оцінювання - внести зміни до програми комплексного атестаційного екзамену: прописати чіткі критерії оцінювання, задекларувати логіку формування питань у білетах, урівноважити тематику з всесв. іст., іст. Укр. та методики, а також додати теми з дисциплін псих.-пед. спрямування, що представлені в ОП. Відсутність нормативного врегулювання процедур постакредитаційного моніторингу - формалізувати внутрішні процедури постакредитаційного моніторингу.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Мета ОП: "підготовка кваліфікованих фахівців, педагогів, які в процесі навчання набувають глибоких фундаментальних знань та базових компетентностей для виконання професійних завдань в галузі сучасної історичної освіти, педагогіки, методики середньої освіти за предметною спеціальністю 014.03 Середня освіта (Історія), здатностей вирішувати складні та спеціалізовані завдання та провадити педагогічну діяльність, використовуючи новітні досягнення історичної науки, застосовуючи сучасні форми навчання та інноваційні технології в закладах загальної середньої освіти та закладах фахової передвищої освіти". Інтегральна компетентність ОП відображає предметну спеціальність: "Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти." ЕГ вважає, що мета та ІК ОП сформовані коректно, відповідно Закону України "Про вищу освіту" та предметної спеціалізації (за винятком роздільника "та" в меті). Особливість ОП, подана в самооцінюванні, не корелюється з відповідним пунктом ОП. Як особливість в ОП зазначено "Міждисциплінарна та багатопрофільна підготовка фахівців для виконання професійних та практичних завдань в галузі сучасної історії, педагогіки та методики викладання історії у закладах загальної середньої освіти та фахової передвищої освіти." На думку ЕГ такі практики є типовими для ЗВО України. Основний фокус ОП та спеціалізації теж не дозволяє виділити її особливість (унікальність). Опис особливостей у СО не конкретизує, а радше описує умови реалізації ОП. На думку ЕГ, відсутність чіткості опису особливостей ОП має спонукати ЗВО до обговорення зі стейкхолдерами пошуку справжньої особливості (унікальності) ОП. При зустрічі з керівництвом ЗВО, було відмічено, що особливістю реалізації ОП є підготовка здобувачів до роботи у полікультурному толерантному середовищі. ЕГ акцентує дану тезу як перспективу розробки реальної особливості ОП. Концепції інноваційного розвитку ЗВО (<https://cutt.ly/rwHXS91>) містить не має чітко сформульованої місії, проте містить детальний опис її концептуальних положень (с. 15-16) та перелік стратегічних напрямків діяльності ЗВО (с. 16). ЕГ відмічає відповідність ОП місії та стратегії ЗВО. Це проявляється, зокрема, у вдосконаленні вибіркового ОК, підсиленні взаємодії з роботодавцями, покращення практичної підготовки студентів (пріоритет 1), удосконаленні дистанційних технологій на основі віртуального навчання (пр. 2), співпраця із місцевим самоврядуванням, роботодавцями та підприємцями (пр. 3). Представники ЗВО показали розуміння значення ОП для ринку праці, зокрема до роботи у середовищі з викладанням мовами національних меншин.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ЗВО залучає різні стейкхолдерів до розробки ОП та її складових. Дані практики підтверджуються документами (<http://surl.li/picsz>; <https://cutt.ly/AwJAOHv>) та свідченнями стейкхолдерів під час зустрічей. Розгляд проєктів ОП

академічною спільнотою відбувається на засіданнях робочої групи. При цьому, протоколи про засідання групи мають формальний характер: не містять конкретного переліку питань та пропозицій, які виносяться на обговорення (<http://surl.li/picsz>). При зустрічі з НПП був наведений приклад пропозицій, що були відхилені: ліквідувати Методика виконання наукових робіт. Проте, зміни не були внесені, оскільки НПП та роботодавці вважають, що здобувачі мають вміння організувати наукові дослідження школярів ЗЗСО. Анкетування стейкхолдерів (<https://cutt.ly/AwJAe0Hv>) відбувається переважно навколо освітніх практик та ОК ОП (наприклад, від здобувачів - ОК13, ОК32, ОК41, ВК). Проте, жодна анкета для здобувачів, випускників та роботодавців не містить питання щодо цілей та ПРН ОП, відкритих питань щодо рекомендацій із вдосконалення ОП та її складових. Відсутні анкети для академічної спільноти. ЕГ рекомендує вдосконалити анкети для всіх категорій стейкхолдерів, додавши питання про цілі та ПРН ОП, та започаткувати анкетування представників академічної спільноти. До складу робочої групи входять вісім осіб. При цьому, шість із них є фаховими істориками, один - одночасно роботодавець та професіонал-практик, одна - представниця здобувачів. У групі відсутні фахівці з методики навчання історії, педагогіки та психології, хоч психолого-педагогічні компетентності є ключовими для підготовки фахівця ОП. ЕГ рекомендує долучити до робочої групи фахівця з теорії та методики навчання історії, педагогіки та/або психології. Таке розширення дозволить посилити якість формування та реалізацію цілей та ПРН ОП. ОП супроводжує 7 рецензій, лише три з яких датовані). З них 5 роботодавців (з них два також професіонали-практики), 1 професіонал-практик та 1 представник академічної спільноти закордонного ЗВО. Рецензії, за винятком однієї, не містять конкретних пропозицій щодо вдосконалення ОП чи формулювання цілей та ПРН. Гарант заповнив, що рекомендація врахування специфіки НУШ втілена через інтеграцію методики НУШ у практичні заняття. ЕГ відмічає як позитивну практику залучення до рецензування широкого кола стейкхолдерів, зокрема іноземного. При цьому ЕГ рекомендує проводити рецензування і проєктів ОП, просити рецензентів датовувати документ та надавати пропозиції. На аркуші погодження відсутня позначка узгодження ОП із представниками студентського самоврядування. ЕГ рекомендує розглянути питання включення до аркуша погодження ОП представника студентського самоврядування. У підсумку, ЕГ зазначає, що вона не виявила прикладів конкретних пропозицій стейкхолдерів щодо цілей та ПРН ОП. Оскільки формування пропозицій є правом, а не обов'язком зацікавлених сторін і ЗВО надав можливість це зробити під час засідань робочої групи, ЕГ не вважає даний недолік істотним.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ОП - єдина, яка здійснює підготовку вчителів історії в Закарпатській області. Потреба у фахівцях підтверджується даними Закарпатського ОЦЗ (<https://cutt.ly/Gwc32anF>), Департаменту освіти і науки Закарпатської ОВА (<https://cutt.ly/swc8xW4N>). Перелік цілей та ПРН, на думку ЕГ, відповідає потребам ринку праці через врахування професійного стандарту та відповідності НРК. 80% роботодавців в анкеті за травень 2023 р. підтверджують відповідність ОП для ринку праці (<http://surl.li/pvhkd>), проте опитування роботодавців у грудні 2023 р. показало, що 20% з них не бачать перспектив працевлаштування випускників ОП, а 60% вказали на часткові можливості вчителів історії знайти роботу за фахом (<http://surl.li/pvhmq>). Очевидно, такі тенденції породжені місяцем опитування, коли штати учителів ЗЗСО вже сформовані. Цілі ОП та ПРН відповідають спеціальності та галузевому контексту. На думку ЕГ, це підтверджується врахуванням професійного стандарту "Вчитель закладу загальної середньої освіти": А1 - ЗК5-6, ПК3, ПРН11-12; А2 - ЗК1, ФК1, ПК1-2,4, ПРН1,10,14,17-19; А3 - ЗК8, ПК7, ПРН4; Б1 - ЗК9, ФК5, ПРН8,11; Б2 - ЗК9, ФК6, ПРН7,9,18; Б3 - ЗК4, ФК4, ПРН5,15,18; В1 - ЗК9, ФК5, ПРН2,9; В2 - ЗК2, ФК5, ПРН2,13; В3 - ЗК7, ФК2, ПРН5,9; Г1 - ЗК10, ФК2, ПК6, ПРН3,15,20; Г2 - ЗК2, ФК4,6, ПК1, ПРН6,10,16; Г3 - ЗК7, ФК3, ПК5, ПРН8,15; Д1 - ЗК10, ФК2, ПК6, ПРН3,15,20; Д2 - ЗК3,10, ФК4,7, ПК7, ПРН4,9,10; Д3 - ЗК1, ФК7, ПК8, ПРН8.15; ЗК01 - ЗК1; ЗК02 - ЗК4,8; ЗК03 - ЗК2. При цьому ЕГ відмічає, що лідерська та підприємницька загальні компетентності в ОП фактично не прослідковуються. ПРН 11,18 відображають реалії прикордонного регіону зі значною часткою різних етнічних спільнот (<https://cutt.ly/rwc8Emue>). Регіональний контекст в ОП присутній у змісті ОК, зокрема через вивчення освітньої діяльності країн ЄС, зокрема прикордонних (ОК18, ОК20, ОК24-25, ОК27, ОК30, ОК37-39) та змісті ряду ВК. Згідно самоаналізу ОП, процес формування цілей та ПРН ОП ґрунтувався з опорою на зміст аналогічних ОП Волинського національного університету ім. Лесі Українки, Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка, Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського, Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка, Уманського державного педагогічного університету ім. П. Тичини. Саме на основі згаданих ОП було сформовано ПРН3,11,18. Самоаналіз не конкретизує як саме зарубіжний досвід аналогічних ОП враховано при формуванні цілей та ПРН. На зустрічі представники проєктної групи зазначили, що іноземний досвід інтегровано у зростанні частки самостійної роботи, проте не було зазначено в чому особливість такого досвіду і чим він є особливим.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Державний стандарт вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відсутній. Самоаналіз містить посилання на НРК з використанням цитати, але вказана цитата не є коректною, бо стосується відміненої частини Закону України "Про освіту". Подальше посилання на використання НРК самоаналізу не містить конкретики. Тому висновок підкритерію ЕГ робила на

основі співставлення положень НРК та ПРН ОП. Відмітимо складові кореляції: концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання (ПРН3), поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання (ПРН1-2, 8, 10, 14, 15-16, 19-20), донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації (ПРН2, 4-5, 9), збір, інтерпретація та застосування даних (ПРН10, 17, 19-20), спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово (ЗК5, 6, ПРН1), управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами (ПРН2, 4-5, 11), спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах (ЗК7, ПРН15-16), формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти (ЗКО9, ПРН11), організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп (ПРН8), здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії (ЗК10). ЕГ відмічає, що виділена кореляція не є повною і потребує перегляду з метою більшої відповідності тим формулюванням, які подані в НРК.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Як позитивну практику у контексті Критерію 1 ЕГ відмічає залучення до рецензування широкого кола стейкхолдерів, зокрема іноземного.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкими сторонами ОП, на думку ЕГ є: 1) відсутність реальних особливостей ОП; 2) жодна анкета для стейкхолдерів не містить питання щодо цілей та ПРН ОП, відкритих питань щодо рекомендацій із вдосконалення ОП та її складових; 3) відсутні анкети для академічної спільноти; 4) у групі розробників ОП серед НПП відсутні фахівці з методики навчання історії, педагогіки та психології; 5) рецензії носять формальний характер - за винятком однієї вони не містять конкретних пропозицій щодо вдосконалення ОП чи формулювання цілей та ПРН; 6) на аркуші погодження ОП відсутня позначка узгодження ОП зі представниками студентського самоврядування; 7) на стадії проектування та обговорення відсутня чітка фіксація внесення змін до нових редакцій ОП; 8) кореляція ПРН ОП із НРК є за змістом, але не за текстом положень ПРН. Рекомендації ЕГ: 1) до травня 2024 року долучити стейкхолдерів до визначення особливості (унікальності) ОП, втілити результати обговорення у новій редакції ОП; 2) до червня 2024 року вдосконалити анкети для всіх категорій стейкхолдерів, додавши питання про цілі та ПРН ОП, відкриті питання для пропозицій; 3) до травня 2024 року започаткувати анкетування представників академічної спільноти; 4) до квітня 2024 року обговорити можливість розширення складу робочої групи ОП, долучивши НПП, що є фахівцями теорії та методики навчання історії та/або педагогіки; 5) при наступних редакціях ОП здійснювати рецензування проєктів ОП, просити рецензентів датувати документ та надавати пропозиції; 6) до червня 2024 року вчепній раді ЗВО обговорити можливість включення до аркуша погодження ОП представника студентського самоврядування; 7) при обговоренні ОП збирати ідеї вдосконалення ОП до таблиці (чи іншої прийнятної ЗВО форми) і оприлюднювати її на сторінці ОП; 8) до травня 2024 року переглянути ПРН з метою більшої відповідності тим формулюванням, які подані в НРК.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Аналізуючи даний критерій, ЕГ відмічає відповідність підкритеріїв наявним вимогам з несуттєвими недоліками. Недоліки несуттєві, оскільки знаходяться в межах діяльності автономії ЗВО, не порушують чинного законодавства, не мають істотного впливу на якість реалізації ОП і можуть бути усунені під час наступної за планом редакції ОП: відсутність реальної унікальності даної ОП; технічні недоліки питань анкетування; пасивна роль стейкхолдерів при формулюванні цілей та ПРН ОП; відсутність чіткої фіксації змін до ОП, узгодження формулювань ПРН із НРК. Оскільки вимоги підкритеріїв 1, 2, 3 виконані повністю, а 4 частково при несуттєвому недоліку, ЕГ оцінює критерій на «В» (загалом відповідність).

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП складає 240 кредитів ЄКТС. Обов'язкові компоненти ОП складають 180 кредитів ЄКТС (75%), а дисципліни так званого вільного вибору - 60 кредитів ЄКТС (25%), що відповідає вимогам п. 15 ст. 62 Закону України "Про вищу освіту".

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

На основі вивчення ОП та НП з'ясовано, що у структурно-логічній схемі можна виділити кілька умовних змістових блоків ОК: університетська освіта (ОК5,8,11,33 - 15 кредитів ЄКТС), психолого-педагогічна (ОК6,13,17,20,22,37,41-42 - 25,5 кредитів ЄКТС), методика навчання історії (ОК12,27,31-32,43 - 20 кредитів ЄКТС), національна історія (ОК10,15,19,26,29,35-36 - 27,5 кредитів ЄКТС), світова історія (ОК4-3,14,18,21,25,28,30,34 - 51,5 кредитів ЄКТС), спеціальна історична (ОК1-2,7,9,16,23,38-40 - 36 кредитів ЄКТС), комплексний атестаційний екзамен зі спеціальності (ОК44 - 1,5). Кожна стратегічна лінія складає логічну взаємопов'язану систему. ЕГ відмічає такі недоліки схеми ОП: 1) цикл загальної підготовки НП містить 14 ОК обсягом 50 кредитів ЄКТС, проте лише 4 ОК даного переліку до даного циклу; 2) ОК12 та ОК27 логічно після ОК 31, а ОК17 після ОК22; 3) ОК світової історії охоплюють історію Європи та Америки в той час, коли програма ЗЗСО є географічно ширшою; 4) зміст та хронологічна періодизація історичних ОК не корелюється з програмою історії ЗЗСО (наприклад, Перша світова війна за програмою ЗЗСО - новітня історія); 5) інколи зазначені пререквізити вивчаються паралельно; 6) історія України 16 ст. в межах середньовічної історії України та ранньо-модерна історія України вивчаються раніше історії нового часу, на яку мають спиратися; 7) є дублювання змісту (наприклад, Люблінська унія в ОК15 і 19); 8) ОК41 вимагає дослідження психолого-педагогічної характеристики класу та/або учня до того, як вивчатиметься ОК22 "Психологія" та проведення фрагменту уроку до вивчення ОК31 "Методика". ЕГ відмічає недоліки навчального плану: перелік ОК подано хаотично, послідовність і шифр ОК не відповідає послідовності та шифру ОП. Оптимально розміщувати ОК або за хронологічною послідовністю, або за окремими стратегічними лініями з хронологічно послідовними ОК. На основі аналізу РП можна зробити висновки, що 1) кожна програма містить таблицю співвідношення ПРН ОП із результатами навчання ОК; 2) зв'язки структурно-логічної схеми відображено не в усіх робочих програмах (наприклад, ОК19); 3) відображені зв'язки частково відповідають ОП (наприклад ОК14). "Педагогічні" цілі та ПРН не відображено в змісті "історичних" ОК, наприклад: ОК2 - ФК1, ПРН8; ОК3 - ФК1-4, ПК6,8; ОК4 - ФК1,3, ПК6,8, ПРН3,8; ОК10 - ФК1-4, ПРН8,14 тощо. Проте, вони досягаються методами навчання та змістом інших ОК та ОП в цілому. Ряд ЗК формуються лише однією-двома ОК (ЗК5,6,9), хоч потенційно та змістовно наявні і в інших ОК. Вибіркові ОК дублюють цілі та ПРН ОП, тому ЕГ ставить питання їх доцільності, адже вони формуються обов'язковими ОК ОП. Три курсові роботи є складовими ОК14,27,28. При цьому у робочих програмах відсутні вимоги до курсових робіт, критерії їх оцінки та спосіб інтеграції оцінки до загальної оцінки з ОК. Під час зустрічі з НПП було з'ясовано, що курсові роботи будуть оцінюватися окремо від ОК, що, на думку ЕГ, є недоліком. Наявні курсові роботи з історії, проте відсутня курсова робота з фаху.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

За спеціальністю стандарт вищої освіти відсутній. ОП визначає предметну область так: 01 Освіта/Педагогіка, 014 Середня освіта (Історія), 014.03 Середня освіта (Історія). Як орієнтацію зазначено освітньо-професійну, прикладну. На основі ОП та робочих програм ОК, можна стверджувати, що зміст ОП відповідає об'єкту(ам) вивчення та/або діяльності. Так, у ній приділено увагу НУШ (ОК6), інклюзивній освіті (ОК17), сучасним освітнім технологіям, зокрема, дистанційним (фактично-весь педагогічно-методичний блок ОК) тощо. При цьому, ОП, на думку ЕГ, має ряд недоліків: 1) обсяг стратегічних ліній не корелюється програмами історії ЗЗСО: у них за обсягом історія України дещо переважає світову, а в ОП - світова є вдвічі більшою; 2) теоретичні курси історії освіти та педагогічної думки (6 кредитів ЄКТС) відірвані від конкретних фахових умінь і мають дотичний характер до ОП; 3) зміст ОК7 "Вступ до спеціальності" та ОК8 "Методика викон. наук. робіт" зорієнтовані на роботу історика, а не вчителя історії; 4) ОК31 є основним для підготовки здобувачів ОП, проте охоплює лише 4 кредити; 5) відсутні курсові роботи з фаху; 6) ОК8 містить теми з підготовки бакалавр. та магістер. робіт, які не виконуються на ОП; 7) ОК13,17 не містять тем про класне керівництво, що є актуальними для роботи вчителя; 8) зміст програма атестації не відповідає співвідношенню компетентностей: 55,5 сторінок - історія, 4 с. - методика історії; педагогіка та психологія відсутні. За ОП Атестація ОП здійснюється у формі складання комплексного атестаційного екзамену зі спеціальності. Атестація є окремим ОК обсягом 1,5 кредитів ЄКТС, у матриці відповідностей за нею закріплена частина цілей та всі ПРН, проте вони не відображені у програмі атестації. Програма не розкриває форми екзамену, змісту питань перевірки, критеріїв оцінювання відповідей здобувачів. Загальний зміст ОП відповідає тим методам і прийомам, якими повинні володіти здобувачі для їх практичного застосування за фахом. Це підтверджується стейхолдерами. Здобувачі та випускники стверджують, що навчальний процес спрямований на змістовну та практичну складову майбутньої професійної діяльності та відповідає їхнім інтересам. Зміст ОП відповідає інструментам і обладнанню (мультимедійне обладнання, різні види ресурсів, способи організації практики тощо). Так, згідно відомості самооцінювання та твердженням здобувачів, заняття переважно відбуваються з використанням мультимедійного

обладнання, е-платформ, засобів наочності, а ряд ОК проводиться в спеціальних лабораторіях та класах (ОК12, 38-40). Проте, аналіз змісту ОК 31 показує, що разом із сучасними засобами навчання здобувачів вчать роботі із застарілими: "Діафільми і діапозитиви. Кодоскоп", а у переліку інформаційних ресурсів відсутні сучасні сайти з освітнім контентом, такі як "На урок" чи "Всеосвіта". ЕГ рекомендує модернізувати змісту даного ОК. Питання анкет щодо окремих ОК не передбачено, тому за ними не можна визначити оцінку стейкхолдерів відповідності змісту окремих ОК предметній області.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обов'язку, передбаченому законодавством.

Структура ОП передбачає можливість для формування ІОТ, на вибіркові ОК виділяється 25% кредитів ЄКТС. Вибіркові ОК мають два види: ВК загальноуніверситетського каталогу (ВК1-4 12 кредитів ЄКТС) та кафедрального каталогу (ВК5-16 48 кредитів ЄКТС). На думку ЕГ закріплення у ОП та НП чіткого обсягу окремих ВК звужує можливість вибору здобувачів рамками запропонованих каталогів. ЕГ рекомендує вилучити чіткий перелік ВК з ОП та НП. Процедура ЗВО, що дозволяє формувати ІОТ, регулюється положеннями про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/YwH9vsos>), про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/3wH9TLpW>), про формування індивідуального навчального плану студентів (<http://surl.li/baebk>), про навчання студентів за індивідуальним графіком (<https://cutt.ly/owc87EeX>), про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті (<https://cutt.ly/Twc871QA>), про порядок визнання (перезарахування) кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності (<https://cutt.ly/Swc85UQg>). За ними здобувач має право обирати будь-який вибірковий ОК, блок ОК, ОК іншої ОП даного чи іншого ЗВО, ОК неформальної освіти. Проте, на зустрічі НПП сказали, що неформальну освіту не можна обрати як окремий ВК, а лише як частину ОК чи ВК ЗВО. Вибір ОК відбувається у попередньому н.р. У січні-лютому здобувачі знайомляться із процесом вибору та переліком ВК на сайті ЗВО. До 15.03 здобувачі роблять вибір за допомогою Гугл-форм (у попередні роки - письмово), підтверджують вибір реєстраційному листі. Вибір ОК іншої ОП здійснюється через письмову заяву. Здобувачі, які не зробили вибір розподіляються деканатом. З поважних причин здобувачі можуть зробити новий вибір, але до включення ВК до індивідуального плану. Загальноуніверситетський каталог ВК свідчить про широку можливість вибору здобувачами даних компонентів (<http://surl.li/pwdwy>). Анотації кафедральних ВК подані на сайтах трьох кафедр (<http://surl.li/lvinh>). На думку ЕГ, зазначені в них збіги з цілями та ПРН ОП є недоліком, оскільки можуть ставити під сумнів здатність ОП самостійно їх досягти. Недоліком також є вибір 1 з 2 при тому, що різні за назвою ВК мають повтори змісту, наприклад, "Історія та культура країн Сходу та Африки у новий час" та "Виклики модернізації і великої цивілізації Сходу у новий час", "Історія та культура країн Азії та Африки новітнього часу" та "Великі цивілізації Азії новітнього часу" тощо. Можливо, саме тому оцінка ВК здобувачами у травні 2023 р. за 5-бальною шкалою Лайкерта (<http://surl.li/pwdsp>) становить 3,76, що є підставою для перегляду наявного підходу. На зустрічі з ЕГ здобувачі повідомили, що вони обирають надані або можуть запропонувати свої теми курсових робіт та навчальних проєктів, можуть запропонувати базу практики. Взірєць заяви на курсову роботу не містить можливості вибору керівника (<https://cutt.ly/gwZgwtiH>). Здобувачі підтверджують функціонування системи вибору навчальних дисциплін.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практика ОП має 24 кредити ЄКТС (10% ОП), з яких 12 формують дослідницькі навички історика (ОК38-40), 6 - психолого-педагогічні компетентності (ОК41-42) і 6 - фахові учителя історії (ОК43). Даний обсяг не відповідає чинній "Концепції розвитку пед. освіти" (<http://surl.li/qnyh>), яка рекомендує виділяти на практичну підготовку 30 кредитів. Крім того, ЕГ вважає, що ЗВО виділяє недостатньо кредитів на підсумкову педагогічну практику, де за програмою здобувач може виконувати функції вчителя три тижні, а це лише 6-8 уроків. Позитивом є інтеграція у практику методів усної історії. Кожній практиці передують ОК, що має готувати до неї (ОК1-ОК38, ОК16-ОК39, ОК23-ОК40, ОК17-ОК41, ОК22-ОК42, ОК31-ОК43). Проте, як зазначала ЕГ раніше, ОК41 містить завдання, до яких здобувачі не готові: психолого-педагогічна характеристика класу та/або учня та проведення фрагменту уроку. На думку ЕГ, 3 години на керівництво педагогічною практикою є недостатнім для забезпечення якісної консультаційної підтримки здобувачів. Практична підготовка формує лише частину компетентностей ОП (ЗК1-4,7-8,10, ФК1,3,5-7, ПК5-7, тобто 15 із 25), в той час, як зміст практик охоплює й інші цілі. Сформованість практичних компетентностей перевіряється ПНР1-2,5,7,9-11,13-16,18-19. Даний підхід, на думку ЕГ, недоречний, оскільки підготовку фахівця оптимально здійснювати через апробацію сформованості цілей та ПРН на практиці. ОП передбачає один вид аудиторної практичної підготовки (практичні заняття) обсягом 808 годин, що складає 36% аудиторних норм. годин ОП. При цьому, практичні заняття передбачені лише для іноземної мови ОК5. На думку ЕГ ОП потребує перегляду співвідношення практичних та лекційних годин, оскільки перші є важливим елементом формування практичних навичок та самостійності (це практика НУШ). Частина робочих програм (наприклад, ОК2-4,6-7,9,11-14,17-18-19) містять практичну підготовку здобувачів у вигляді підготовка проєктів (реферату, есе, доповіді, презентації, плану екскурсії, проведення уроку). Студенти можуть самостійно вибирати теми проєктів. Відсутність проєктів у частині ОК є недоліком, оскільки індивідуальна та групова проєктна робота є стандартною практикою у НУШ. Недоліками є також відсутність в ОК варіативності форм проєктів, та розробка презентації (адже вона не самостійна форма, а супровід доповіді). Рівень задоволеності здобувачів компетенціями (компетентностями?) практичної підготовки за ОП відображений у анкеті і складає за 5-бальною шкалою Лайкерта 4, рівень задоволеності методичним забезпеченням - 4.12. На жаль, дана анкета не містить розподілу за видами практик, що

не дозволяє зробити висновки про ефективність окремих видів практик. У своїй анкеті 10% роботодавців зазначили, що додатково на робочому місці потрібно було навчати випускників та формувати їх практичні навички, а 90% вказали "частково". Це означає, що практика не до кінця виконує свою функцію. Під час зустрічі студенти, випускники та роботодавці, висловили задоволення змістом та формою завдань практики.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП містить 10 загальних компетентностей, які відображають соціальні навички (soft skills). З них 2 взято як обов'язкові з методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, 8 - із вільного переліку цих де рекомендацій. При зустрічі з ЕГ представники ЗВО зазначили, що при виборі даних навичок робився акцент на запити роботодавців, НУШ, ринок праці. При цьому ЕГ вважає, що перелік гнучких навичок варто посилити акцентом на ЗК професійного стандарту вчителя. На думку ЕГ, перелік ЗК актуальний і досяжний як на основі змісту ОК, оскільки всі робочі програми містять таблицю відповідності програмних результатів ОК ПРН ОП. Соціальні навички формують всі нормативні ОК у однаковій мірі. Ряд ЗК формуються лише однією-двома ОК (ЗК5,6,9), хоч потенційно та змістовно наявні й в інших ОК. Тому матриця відповідності підлягає перегляду. Таблиці 3. Матриця відповідності містять перелік методів навчання, що сприяють набуттю соціальних навичок (soft skills), наприклад, ОК6 (ЗК1-4,7-8,10) - практичні (інтерактивні, активні, інноваційно-компетентнісні), ОК9 (ЗК3-4,8) - дискусія, аналіз відеоматеріалів, усна комунікація; ОК23 (ЗК3-4,7-8) - практичні та аналітичні методи, метод проблемного викладу; ОК21, 28,34 (ЗК1-4,7-8) - практичні та аналітичні методи, метод проблемного викладу тощо. На зустрічах з ЕГ НПП акцентували увагу на практичні, проєктні та інтерактивні методики розвитку соціальних навичок та на залучення здобувачів до громадського життя ЗВО та громади - волонтерства.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Зміст ОП враховує вимоги професійного стандарту "Вчитель закладу загальної середньої освіти" (<https://cutt.ly/xhryjFt>). Так, було враховано три загальні компетентності (ЗК1-3) та всі професійні компетентності та ПРН: А1 - ЗК5-6, ПК3, ПРН11-12; А2 - ЗК1, ФК1, ПК1-2,4, ПРН1,10,14,17-19; А3 - ЗК8, ПК7, ПРН4; Б1 - ЗК9, ФК5, ПРН8,11; Б2 - ЗК9, ФК6, ПРН7,9,18; Б3 - ЗК4, ФК4, ПРН5,15,18; В1 - ЗК9, ФК5, ПРН2,9; В2 - ЗК2, ФК5, ПРН2,13; В3 - ЗК7, ФК2, ПРН5,9; Г1 - ЗК10, ФК2, ПК6, ПРН3,15,20; Г2 - ЗК2, ФК4,6, ПК1, ПРН6,10,16; Г3 - ЗК7, ФК3, ПК5, ПРН8,15; Д1 - ЗК10, ФК2, ПК6, ПРН3,15,20; Д2 - ЗК3,10, ФК4,7, ПК7, ПРН4,9,10; Д3 - ЗК1, ФК7, ПК8, ПРН8,15; ЗК01 - ЗК1; ЗК02 - ЗК4,8; ЗК03 - ЗК2. При цьому ЕГ відмічає, що лідерська та підприємницька загальні компетентності в ОП фактично не прослідковуються. Згадані компетентності та ПРН відображені в змісті ОК: мовно-комунікативний компонент - ОК5,11; предметно-методичний - ОК31,32,43; інформаційно-цифровий - ОК12,31; психологічний, емоційно-етичний та здоров'язбережувальний - ОК13,22,42; педагогічний та педагогічного партнерства - ОК13, 17,41, інклюзивна - 17,22, управління освітнім процесом та проєктувальний - ОК17,22,31,42,43 інноваційний - ОК6,31, рефлексивний - ОК41-43. При цьому не простежується ні серед цілей, ні серед ПРН, ні серед ОК стратегічна лінія "здатності до навчання впродовж життя", "здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості", що на думку ЕГ є недоліком. Очевидно, при перегляді ОП, ЗВО слід оптимізувати використання професійного стандарту. При зустрічі зі здобувачами, випускниками та роботодавцями, які представляють бази практик, було з'ясовано, складові професійного стандарту повною мірою формуються під час освітнього процесу та закріплюються практиками. Історичну спеціалізацію фаху забезпечують історичні ОК.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Навч. навантаж. здобувачів розраховується на основі Положення про ООС (<https://cutt.ly/YwH9vsos>). За ним зазначається обмеження тижневого аудиторного навантаження. Зміст самостійної роботи з вивчення конкретної ОК визначається РП, методичними матеріалами, завданнями та вказівками НПП. ЕГ зазначає, що у даному положенні не вказано яким чином ЗВО визначає реальний обсяг навантаження здобувачів вищої освіти. На основі ОП та її робочих програм ЕГ робить висновки про відповідність обсягу самостійної роботи більшості ОК виділеному часу. Більшість РП не має методичних рекомендацій виконання самостійної роботи (напр., ОК1-3). Перелік рекомендованих джерел деяких РП перевантажений джерелами, що містять обсяг сторінок більший, ніж їх можна засвоїти за виділений на самостійну роботу час. Так, тільки основні джерела ОК1 містять 5726 с. (з них кількості англ. мовою) на 69 год. сам. роботи (83 с/год); ОК2 - 8962 с. на 46 год (195 с/год). ЕГ рекомендує, НПП, як викладають ОК, більш чітко вказувати конкретні сторінки, які здобувачі повинні прочитати обов'язково. Співвідношення лекційних занять до практичних як 1434 до 808. Як зазначають НПП та керівник навчального відділу, вказане співвідношення надається їм в межах академічної свободи через врахування позиції при складанні навчального плану. За висновками ЕГ, використання лекцій у навчанні не відповідає сучасним тенденціям вищої освіти, оскільки сучасні технології надають здобувачам необмежений доступ до інформації. Замість цього, у студентів необхідно розвивати навички використання отриманої інформації в практичній професійній діяльності, тому практичні та семінарські заняття слід розглядати як основу для будь-якої навчальної дисципліни. ОП містить недоліки планування курсових робіт. На них виділяється по 1 кредиту ЄКТС. Але методичні рекомендації

окреслюють їх основну частину в 30-35 сторінок (<http://surl.li/pwmni>), тобто здобувач має створити 1 сторінку якісного наукового тексту менш ніж за 1 годину, що на думку ЕГ не відповідає реаліям. Скажімо, МОН рекомендує мати 10 годин на 1 сторінку тексту (<http://surl.li/jhtp>). Результати опитувань здобувачів (<https://cutt.ly/AwJAeoHv>) показують, що 81,8% із них мають достатньо та скоріше достатньо часу на навчання, рівень завантаження здобувачів навчальною роботою за 5-бальною шкалою складає 3,89. Опитування щодо обсягу самостійної роботи не проводилося. Як зазначив представник навчального відділу, ЗВО визначає, чи вистачає здобувачам часу на самостійну роботу через бесіди НППІ зі здобувачами та їх анкетування щодо своєї курсів. ЕГ рекомендує стандартизувати визначення фактичного обсягу робочого студентів, переглянути розподіл контактних годин, проводити анонімні електронні опитування студентів після завершення ОК, включаючи питання, що спрямовані на оцінку доступного часу для самостійної роботи.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів освіти за дуальною формою освіти не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Як позитивні практики у контексті Критерію 2 ЕГ відмічає такі факти: 1) кожна робоча програма ОК містить таблицю співвідношення ПРН ОП із адаптованими результатами навчання даного освітнього компоненту; 2) логічна послідовність практик в ЗЗСО, яка веде до поступового занурення в освітній процес та виконання функції вчителя; 3) інтеграція у практику методів усної історії, які є важливим елементом формування компетентностей НУШ, зокрема медіаграмотності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкими сторонами ОП, на думку ЕГ є: 1) СЛС має недоліки, зокрема послідовність психолого-педагогічних ОК (детальніше див. підкритерій 2.2); 2) нумерація ОК у НП і ОП різні; 3) "педагогічні" цілі та ПРН не відповідають змісту "історичних" ОК; 4) ЗК5,6,9 формуються лише 1-2 ОК; 5) у РП ОП відсутні вимоги до курсових робіт та способів інтеграції оцінки до підсумкової оцінки з ОК; 6) відсутня курсова робота з фаху; 7) обсяг національної та світової історії не корелюється програмами ЗЗСО; 8) зміст ОК7 та ОК8 зорієнтовані на роботу історика, а не вчителя історії; 9) ключовий для ОП ОК31 має обсяг 4 кредити; 10) жодна ОК не презентує класне керівництво; 11) у програмі атестації домінує історія; 12) програма атестації не розкриває форми екзамену, змісту питань перевірки, критеріїв оцінювання; 13) збіги з цілями та ПРН ВК та ОП ставлять під сумнів здатність ОП самостійно їх досягти; 14) різні за назвою ВК мають повтори змісту; 15) взірець заяви на курсову роботу не містить опції вибору керівника; 16) ОК41 містить завдання з психології, до яких здобувачі не готові; 17) педагогічна практика триває лише 4 тижні, що обмежує час закріплення практичних фахових компетентностей; 18) практична підготовка формує лише частину компетентностей; 19) в ОК домінують лекційні години; 20) частина ОК не містить проєктів; 21) цілі та ПРН ОП не в повній мірі відповідають цілям (загальні компетентності) професійного стандарту; 22) більшість РП не має методичних рекомендацій виконання самостійної роботи; 23) 30 год. на курсову роботу недостатній для написання наукового тексту обсягом 30-35 ст.; 24) обсяг сторінок основної літератури ОК зavelикий для виділеного час на її опрацювання; 25) ЗВО не проводить опитування щодо якості викладання окремих ОК. Рекомендації ЕГ, які слід розглянути при перегляді ОП у редакції 2024 року: 1) вдосконалити СЛС, усунувши згадані в підкритерій недоліки; 2) запровадити єдину нумерацію ОК в ОП та НП; 3) усунути "педагогічні" цілі та ПРН з "історичних" ОК або підкріпити їх змістом; 4) вивчити можливість посилення ЗК5,6,9 більшою кількістю ОК; 5) у РП ОП з курсовими роботами додати вимоги до цих робіт та особливості загального оцінювання ОК; 6) замість однієї із 3 історичних курсових робіт додати з фахової методики; 7) обсяг національної та світової історії увідповіднити з програмами ЗЗСО; 8) зміст ОК7 та ОК8 переорієнтувати на професію вчителя історії; 9) збільшити обсяг ОК31; 10) додати до ОК17 теми про класне керівництво; 11) у програмі атестації урівноважити методичні, психолого-педагогічні та історичні теми; 12) до програми атестації додати форму екзамену, зміст питань перевірки, критерії оцінювання; 13) усунути збіги з цілями та ПРН ВК та ОП; 14) усунути повтори змісту ВК; 15) унормувати можливість вибору керівників курсових робіт; 16) увідповіднити зміст ОК41 з попередньою підготовкою здобувачів; 17) збільшити обсяг педагогічної практики... Рекомендації 18-25 див. у "Інші спостереження".

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Аналізуючи даний критерій, ЕГ відмічає відповідність підкритеріїв наявним вимогам зі значним переліком несуттєвих недоліків. Недоліки несуттєві, оскільки знаходяться в межах діяльності автономії ЗВО, не порушують чинного законодавства, не мають істотного впливу на якість реалізації ОП (не позначився на набутті компетентностей здобувачами освіти, не ускладнили отримання освітніх послуг суттєво) і можуть бути усунені під час наступної за планом редакції ОП. Оскільки вимоги підкритеріїв 1,6 виконані повністю, а 2-5,7-8 частково при несуттєвих недоліках, ЕГ оцінює критерій на «В» (загалом відповідність).

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила вступу на навчання за ОП регулюються Правилами прийому на навчання для здобуття вищої освіти у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» у 2023 році, які розміщені на вебсайті університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/abiturient/rules>). Вони є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, не суперечать чинному законодавству України.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

У Правилах прийому на навчання для здобуття вищої освіти у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» у 2023 році, які розміщені на вебсайті університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/abiturient/rules>) чітко сформульовані вимоги до рівня освіти вступників, строки прийому заяв та документів, строки і порядок вступних випробувань, конкурсного відбору та зарахування на навчання; порядок прийому заяв та документів, проведення вступних іспитів та конкурсного відбору, порядок зарахування на навчання. Вступ на ОП відбувається за результатами НМТ чи ЗНО у 2020-2021 рр. Вступники, які мають право на спеціальні умови вступу беруть участь у конкурсному відборі у межах квоти-2, що становить 10% від максимального обсягу державного замовлення (<http://surl.li/mrppj>). У 2023 р. особи, місце проживання яких зареєстровано (задекларовано) в населених пунктах, віднесених до території активних бойових дій станом на 01.07.2023р., або тимчасова окупація яких РФ завершилась після 24.02.2022р., або які переселилися з неї після 24.02.2023р. мають спеціальні умови участі в конкурсі на місця держзамовлення на основі ПЗСО або НРК5 за квотою-2. У 2023 р. вступити на 2 курс могли вступники, які здобули ОКР молодшого спеціаліста/ОС молодшого бакалавра та склали конкурсні предмети та вступні випробування; вступникам зараховуються бали НМТ, (ваг. коеф. оцінок з предметів: К1 (укр. мова) - 0,3; К2 (математика) - 0,2; К3 (іст. України) - 0,5 або К3 (біологія) - 0,25, К3 (хімія) - 0,2, К3 (фізика) - 0,2 або результати ЗНО у 2020-2021рр. (<https://cutt.ly/OwJzlGOZ>). Вступникам на основі НРК5 передбачено перезарахування кредитів ЄКТС, максимальний обсяг яких за відсутності стандарту вищої освіти становить не більше 120 кредитів ЄКТС.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ встановила, що визнання результатів навчання учасників освітнього процесу, отриманих в інших ЗВО та під час міжнародної академічної мобільності, регулюється Положенням про академічну мобільність студентів у ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/SwJluVkk>); Положенням про порядок перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці (<http://surl.li/badzm>); Положенням про академічні відпустки, повторне переведення, поновлення та відрахування студентів ДВНЗ «УжНУ» (<http://surl.li/badzo>); Положенням про порядок визнання (перезарахування) кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності у ДВНЗ «УжНУ» (<http://surl.li/badgr>). Ці локальні документи розміщено на офіційному веб сайті університету, що забезпечує їх доступність для учасників освітнього процесу. Перезарахування ОК може здійснюватися за такими варіантами: одноосібне рішення декана факультету; рішення декана факультету на підставі висновку експертної комісії або завідувача кафедри, яка забезпечує викладання відповідних навчальних дисциплін; рішення декана факультету на підставі результатів додаткового експертного оцінювання здобувача вищої освіти відповідною кафедрою за окремими темами (після ліквідації академічної розбіжності). Заяву про перезарахування ОК і необхідні документи (академічну довідку, додаток до диплома про вищу освіту, витяг з навчальної картки здобувача вищої освіти тощо) здобувач вищої освіти подає декану факультету не пізніше десяти днів від початку його навчання на певному курсі УжНУ (до формування індивідуального навчального плану). Термін, упродовж якого розглядаються документи та приймається рішення щодо процедури перезарахування освітніх компонент, не перевищує десяти днів

(<http://surl.li/badzm>). Перезарахування вивчених навчальних дисциплін під час академічної мобільності здійснюється на підставі наданого здобувачем вищої освіти документа з переліком та результатами вивчення навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків учасників освітнього процесу, завіреного в установленому порядку у закладі вищої освіти-партнері (<http://surl.li/badzs>). Згідно відомостей СО, прикладів практичного застосування цих правил на ОП не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ з'ясувала, що визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання в Державному вищому навчальному закладі "Ужгородський національний університет" результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Положення розміщено на офіційному веб сайті університету (<https://cutt.ly/8wJlh489>), що забезпечує його доступність для всіх учасників освітнього процесу. Загальний обсяг освітніх компонентів ОП, що можуть бути зараховані здобувачу освіти за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання, не може перевищувати 25 % ОП. Визнання результатів можливе як для ОК загалом, так і для окремих видів аудиторної та самостійної роботи в рамках ОК. Положення чітко визначає механізм визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Не визнаються результати неформального/інформального навчання і не присвоюються кредити з ОК, які не відповідають вимогам ОП щодо визначених результатів навчання та компетентностей. На зустрічах з ЕГ здобувачі освіти продемонстрували обізнаність із можливостями неформальної освіти та зазначили, що активно використовують можливості навчання на різних освітніх платформах. Практична реалізація можливостей перезарахування результатів неформальної освіти на ОП відбувається шляхом зарахування окремих елементів самостійної роботи здобувачів. ЕГ рекомендує розширити практику визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті через перезарахування окремих тем, модулів та загалом нормативних та вибіркових ОК.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

ЕГ констатує, що в університеті розроблено локальний нормативний акт, який чітко регулює порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Здобувачі освіти ОП успішно вивчають курси на освітніх платформах неформальної освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

На ОП відсутня практика визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в зарахуванні окремих модулів обов'язкових ОК та ДВВ. ЕГ радить посилити інформування здобувачів освіти про можливості визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти та розширити практику визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті через перезарахування окремих тем, модулів та загалом ОК.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Враховуючи сильні сторони і позитивні практики за ОП, зважаючи на некритичність виявлених слабких сторін, а також надані рекомендації щодо подальшого їх усунення та удосконалення у контексті Критерію 3, ЕГ дійшла висновку, що ОП відповідає рівню В за Критерієм 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Навчання і викладання за ОП здійснюється на підставі законодавчих документів та локальної нормативної бази, зокрема Положення про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі "Ужгородський національний університет" (<https://cutt.ly/uwJllbq>). Згідно з Положенням основними видами навчальних занять визначені лекції; лабораторні, практичні, семінарські, індивідуальні заняття; консультації (п.5.1.2). Відповідно до таблиці 3 та інформації отриманої під час зустрічей у фокус-групах, активно використовуються такі методи навчання: аналітичні, індуктивні, дедуктивні, проблемного викладу і частково-пошукові, словесні (лекція, бесіда), наочні, практичні (виконання творчих завдань, підготовка доповідей, презентацій), інтерактивні методи навчання (диспут), написання есе, методи коментованого читання історичних джерел; пошуковий і дослідницький. Застосовуються індивідуальні і групові методи навчання. Вибір методів залежить від мети, змістовного наповнення ОК, набору компетентностей, які формуються в результаті її вивчення. Відповідність вимогам студентоцентрованого підходу та академічної свободи реалізується через - вільний доступ здобувачів до навчально-методичних матеріалів, бібліотечних фондів, вивчення вибіркових дисциплін у відповідному до законодавства обсязі, свідомий вибір тем курсових робіт та наукового керівника, можливість участі в академічній мобільності, дослідницьких проектах тощо. Можливість обрання науково-педагогічними працівниками методів навчання та викладання підтверджується положеннями робочих програм. В умовах дистанційного навчання активно використовується платформа MOODLE і електронні платформи конференцій у сервісах Zoom, GoogleMeet. Результати опитування показали, що більшість здобувачів ОП оцінюють рівень отриманих знань та умінь на відмінно (41,2%) та добре (39,7%) <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/52897> На зустрічі фокус-групи (зустріч 4) здобувачі підтвердили задоволеність формами і методами навчання, рівнем академічної свободи та уваги до студентів.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

На сайті факультету історії та міжнародних відносин у вільному доступі представлено навчально-методичне забезпечення ОП у вигляді робочих програм навчальних дисциплін (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/60173>) та вибіркових дисциплін (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/71028>). Представлено робочі програми всіх ОК за навчальним планом. Робочі програми мають наступну структуру: опис навчальної дисципліни; мета, завдання, результати вивчення дисципліни; програма навчальної дисципліни; зміст навчальної дисципліни; завдання до самостійної роботи; теми наукових робіт та вимоги до їх написання; варіанти контрольних робіт, підсумковий контроль; критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання; рекомендовані джерела інформації. Інформація в робочій програмі подається відповідно до форми навчання здобувача - денної чи заочної. Крім того, за свідченням здобувачів освіти, на першому занятті викладачі звертають увагу на організаційні питання навчання та викладання за відповідною ОК, зокрема роз'яснюють критерії оцінювання кожного виду робіт. Навчально-методичне забезпечення ОК розміщено також і на платформі MOODLE, до якої мають доступ всі учасники освітнього процесу. Кожному здобувачу освіти університет створює корпоративну пошту на домені uzhnu.edu.ua, через яку викладачі також здійснюють інформування щодо проходження ОК. Розклад занять, графік освітнього процесу перебувають у відкритому доступі на сторінці деканату (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/175>). Поєднання різних форм інформування дозволяє надати учасникам освітнього процесу вичерпну інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК. Здобувачі не висловили зауважень до організації цієї ділянки освітнього процесу за ОП.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Процес поєднання навчання і досліджень відбувається декількома шляхами: через включення до освітнього процесу методів навчання, заснованих на дослідженні (археологічна та етнографічна практики), роботі здобувачів освіти у Науковому товаристві студентів, аспірантів та докторантів ДВНЗ «УжНУ» (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/student-nauk_tov), студентському науковому гуртку «Кліо» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/59761>), залучення здобувачів до участі у конкурсах наукових робіт тощо. Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП також відбувається, шляхом залучення здобувачів до наукової роботи під керівництвом наукових керівників. Результати досліджень здобувачі презентують на щорічних студентських науково-практичних конференціях, які проводяться факультетом історії та міжнародних відносин (<http://surl.li/pgvprq>) та безкоштовно публікують статті у "Збірнику студентських наукових праць. Серія: Історія. Актуальні питання історії та міжнародних відносин: минуле і сучасність" (<http://surl.li/pgvps>). На факультеті історії та міжнародних відносин діють "Центр історичних студій з богемістики та словакістики" (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/deps-centre_slovak) та "Центр досліджень угорської історії та українсько-угорських відносин" (<https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/8086>), які залучають здобувачів освіти ОП до науково-дослідної роботи. Здобувачі ОП беруть участь у наукових міжнародних конференціях (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://el-conf.com.ua/wp-content/uploads/2022/07/Odesa_240622.pdf). З метою залучення здобувачів до науково-дослідної роботи, на факультеті історії та міжнародних відносин щорічно проводиться I тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт (<https://cutt.ly/awJImu9G>). ЕГ відмічає, що згадані напрямки дослідження переважно відбуваються в галузі історії. Потребує посилення провідна галузь - освіта/педагогіка.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Питання оновлення змісту ОК в університеті регламентується Положенням про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» (<https://cutt.ly/MwJIR2Tf>), Положенням про моніторинг якості освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/6141>) та Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/19667>). Згідно з цими локальними нормативними актами зміст ОК ОП оновлюється щорічно. ЕГ проаналізувала представлене на сайті факультету історії та міжнародних відносин навчально-методичне забезпечення для здобувачів та встановила, що оновлення змісту ОК відбувається шляхом включення нових тем, коригування рекомендованих джерел інформації (що підтверджується наявністю сучасної літератури у РП), використанням власного наукового доробку викладачів апробованого на науково-практичних конференціях, методичних семінарах, стажуваннях у вітчизняних та зарубіжних ЗВО, участі в наукових грантових проєктах тощо. Під час зустрічі у фокус-групі (зустріч 3) НПП підтвердили постійну роботу з оновлення змісту освіти й вказали, що питання про необхідність та результати оновлення ОК ОП систематично розглядається на засіданнях кафедр факультету історії та міжнародних відносин.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізація діяльності ЗВО проходить у відповідності до Стратегії інтернаціоналізації УжНУ (<https://cutt.ly/5wJIOfx8>) та Концепції інноваційного розвитку УжНУ на 2015-2025 рр. (<https://cutt.ly/rwJIOWwo>). На базі УжНУ створено Міжнародний консорціум ЗВО (<http://surl.li/bagaw>), куди увійшли 18 закладів освіти з України, Литви, Польщі, Румунії, Словаччини, Казахстану. Реалізацією міжнародної академічної мобільності учасників освітнього процесу займається відділ міжнародних зв'язків (<https://cutt.ly/UwJIO9sl>). Питання міжнародної академічної мобільності та інтернаціоналізації діяльності в університеті регламентує Положення про академічну мобільність студентів у ДВНЗ "Ужгородський національний університет" (<https://cutt.ly/gwJIPooj>), яке прийняте у 2016 р. та потребує оновлення, зокрема в контексті регламентації академічної мобільності усіх учасників освітнього процесу. Під час зустрічі ЕГ із допоміжними структурними підрозділами (зустріч 9) керівниця відділу міжнародних зв'язків відзначила, що формами академічної мобільності на ОП є навчання за програмами академічної мобільності, участь у програмах Erasmus+, наукове стажування, залучення іноземних викладачів до гостьових лекцій. НПП ОП мають досвід академічної мобільності в Університеті Павла Йозефа Шафарика в Кошицях (Словаччина) за програмою ERASMUS+ (В.В.Кічера, І.О. Шніцер). У межах грантів Вишеградського фонду та SAIA проводили закордонні наукові дослідження В.В. Кічера та Ю.В. Данилець. Здобувачі ОП (К. Гудачок, Н. Куштан, А. Мадар, І. Панасюк, Г. Рейтій, Н. Човрі) брали участь в академічній мобільності за програмою (<https://cutt.ly/owJIPAnR>). 12.02.2024 р. з метою навчання у рамках програми Erasmus+ відбула до Пряшівського університету (Словаччина) здобувачка М. Ковач (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/63877>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильною стороною є активна міжнародна діяльність університету, створення Міжнародного консорціуму куди увійшли 18 закладів освіти з України, Литви, Польщі, Румунії, Словаччини, Казахстану. Позитивною практикою є систематична реалізація міжнародної академічної мобільності НПП та здобувачів ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

ЕГ рекомендує оновити Положення про академічну мобільність студентів у ДВНЗ "Ужгородський національний університет" у контексті регламентації міжнародної освітньої мобільності усіх учасників освітнього процесу. Потребує посилення поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми в галузі "освіта/педагогіка".

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Враховуючи сильні сторони і позитивні практики за ОП, зважаючи на некритичність виявлених слабких сторін ОП у контексті Критерію 4, які можна усунути впродовж поточного року, ЕГ дійшла висновку, що ОП відповідає рівню В за Критерієм 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та організація оцінювання здобувачів регламентується пп. 8.8 Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ» та Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/450>). Контроль результатів навчання здобувачів здійснюється у формі вхідного (перед вивченням нового курсу), поточного (перевірка рівня підготовки здобувачів до виконання конкретної роботи), модульного, відстроченого (оцінювання залишкових знань здобувачів з навчальної дисципліни, яку вони закінчили вивчати у попередньому навчальному році), семестрового контролю та атестації. Ознайомившись зі змістом робочих програм дисциплін на сайті ЗВО (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/60173>) ЕГ констатує, що форми оцінювання означено чітко і зрозуміло. Контроль знань здобувачів здійснюється з використанням модульно-рейтингової системи (модульне контрольне оцінювання та накопичення рейтингових балів за час навчання), а оцінювання результатів навчання оцінюються за 100-бальною шкалою. Під час зустрічі ЕГ із здобувачами ОП ця інформація була підтверджена, також студенти повідомили, що на перших заняттях викладачі повідомляють про контрольні заходи та критерії оцінювання кожного предмету, а також інформацію можна переглянути на сайті ЗВО (зустріч 4).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта відсутній. Згідно чинної ОП «Історія», атестація здобувачів проводиться у формі комплексного атестаційного екзамену зі спеціальності. Складання атестаційного екзамену регулюється пп. 8.9 Положення про організацію освітнього процесу, Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/450>) і слугує перевіркою засвоєння здобувачами ПРН які закладені в ОП. Ознайомившись зі змістом програми атестації на сайті ЗВО (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/60173>) ЕГ відзначає, що в зазначеному нормативному документі ОК відсутні критерії оцінювання здобувачів вищої освіти та логіка формування питань у білетах. Також ЕГ констатує значне переважання тем із курсів всесвітньої історії проти історії України та методики навчання, питання з психолого-педагогічних ОК відсутні. Під час інтерв'ювання у фокус-групах (резервна зустріч 2) повідомлено, що критерії оцінювання за атестацію регулюються Положенням про організацію освітнього процесу, а щодо екзаменаційних питань у білетах то вони формуються за принципом: 2 пит.- всесвітня історія, 1 пит.- іст.Укр. 1 пит.- методика. На думку ЕГ, вказані практики формування питань для атестації здобувачів вищої освіти не повністю відповідають галузевому спрямуванню спеціальності та формуванню заявлених в ОП ПРН.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів у ЗВО регулюється рядом нормативних документів закладу та робочих програмах дисциплін ОП, відомості про які подано у звіті СО. Доступність до цих матеріалів учасників освітнього процесу забезпечується через сайти університету у рубриці «Нормативні документи» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/450>), а також у профілі ОП на тому ж сайті (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/51882>). Об'єктивність та неупередженість екзаменаторів регламентується Порядком організації заходів із запобігання та врегулювання конфлікту інтересів та Положення про порядок застосування заходів з врегулювання конфліктів та спорів (суперечок) у діяльності співробітників та здобувачів вищої освіти. Вказані локальні акти знаходяться у відкритому доступі на сайті УжНУ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/450>) та є доступними для учасників освітнього процесу (підтверджено на зустрічах 3, 4, 5). Згідно п. 14 Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків, під час екзамену повинна бути створена сприятлива морально-психологічна обстановка, яка дала б студентіві можливість повністю висловити свою думку і виявити знання. Екзаменатор має право задавати студентіві додаткові питання з тим, щоб мати більш повну картину щодо засвоєння ним програмового матеріалу, а також з метою більш об'єктивного оцінювання знань студента. Об'єктивність підсумкової атестації здобувачів ОП

забезпечується залученням до роботи екзаменаційної комісії представників трьох кафедр та зовнішнього стейкхолдера (відповідь на запит ЕГ у ІС). У ЗВО розроблена процедура оскарження результатів семестрового контролю, яка, згідно пп. 8.11 Положення про організацію освітнього процесу, передбачає, звернення до декана факультету з апеляційною заявою, яка розглядається не пізніше наступного робочого дня після її подання апеляційною комісією, яка приймає відповідне рішення. Під час роботи ЕГ не встановлено фактів оскарження здобувачами результатів семестрового оцінювання та конфлікту інтересів (зустрічі 4,5).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в УжНУ відображені в низці нормативних документів закладу які відображені на сайті ЗВО: Положенні про академічну доброчесність, Положенні про організацію освітнього процесу (пп. 9.2.1, 9.4.3), Положенні про Комісію з питань академічної доброчесності та етики, Етичному кодексі (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/450>). ЕГ встановлено, що обов'язковий перевірячі на академічний плагіат (текстові збіги) у системах Unicheck та StrikePlagiarism підлягають тексти курсових робіт та наукові публікації учасників освітнього процесу (зустріч 2). В УжНУ регулярно проводяться різноманітні заходи з популяризації академічної доброчесності (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/v-uzhnu-proveli-trening-akademichna-dobrochesnist-zaporuka-y.htm>), здобувачі та НПП проходять відповідні онлайн-курси та опитування. У ЗВО існує практика підписання здобувачами ОП декларації про дотримання академічної доброчесності впродовж навчання (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/60155>). Наслідки порушення норм та правил академічної доброчесності регламентуються п.7-8 Положенні про академічну доброчесність. Факт порушення академічної доброчесності на ОП зазначений у звіті СО та повністю відповідає задекларованим у ЗВО практикам. Під час зустрічей із ЕГ здобувачі підтвердили ознайомлення з принципами академічної доброчесності та наслідками її порушення (зустрічі 4,5).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Позитивними практиками ОП, в контексті критерію 5, на думку ЕГ є: 1) перевірка курсових робіт на наявність текстових запозичень у системах Unicheck та StrikePlagiarism якісно імplementована в освітній процес; 2) підписання здобувачами декларації про дотримання академічної доброчесності впродовж навчання; 3) політика ЗВО щодо дотримання академічної доброчесності підкріплена відповідними локальними актами та популяризується в освітньому процесі; 4) об'єктивність підсумкової атестації здобувачів ОП забезпечується залученням до комплексного іспиту як екзаменаторів представників трьох кафедр та представника іншого ЗВО; 5) у ЗВО існує практика перевірки курсових робіт на наявність текстових запозичень.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

У контексті критерію 5 ЕГ рекомендує: внести зміни до програми комплексного атестаційного екзамену зі спеціальності, зокрема: прописати чіткі критерії оцінювання здобувачів вищої освіти як в цілому за іспит так і за відповіді на кожне з питань, задекларувати логіку формування питань у білетах, урівноважити винесену на атестаційний екзамен тематику з всесвітньої історії, історії України та методики, а також додати теми з дисциплін психолого-педагогічного спрямування, що представлені в ОП; долучати до проведення атестації зовнішніх стейкхолдерів – вчителів-практиків.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП відповідає вимогам підкритеріїв 1, 3, 4 критерію 5. Вимоги за підкритерієм 2 виконані частково. Несуттєвим недоліком ЕГ вважає відсутність у програмі комплексного атестаційного екзамену зі спеціальності критеріїв оцінювання який можна усунути протягом поточного навчального року.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Згідно інформації, наведеної в Таблиці 2 відомостей СО, до реалізації обов'язкових компонентів ОП залучено 26 НПП, зокрема 6 – докторів історичних наук, 16 кандидатів наук, із них 12 – кандидатів історичних наук, 1 – кандидат фізико-математичних наук, 1 – кандидат філологічних наук, 1 – кандидат філософських наук, 1 – кандидат педагогічних наук, 4 – без наукового ступеня (старші викладачі). Відповідність кваліфікації викладачів ОК визначається профільною освітою, науковим ступенем, публікаціями авторів. Викладачі мають академічні здобутки, провадять успішну дослідницьку діяльність, стажуються у вітчизняних та зарубіжних установах. Всі НПП відповідають необхідній кількості пунктів ліцензійних вимог. Тематика публікацій більшості викладачів відповідає дисциплінам, які вони викладають. Зокрема гарант ОП І. Ліхтей, який забезпечує викладання курсів Історія та культура країн Центрально- Східної Європи у добу Середньовіччя, Історія та культура західноєвропейського Середньовіччя має низку фахових публікацій з цієї проблематики, а у 2023 р. для здобувачів ОП опублікував навчальний посібник «Історія та культура західноєвропейського середньовіччя»; І. Шніцер (Історія та культура країн Західної Європи та Америки новітнього часу, Історія та культура країн Центрально-Східної Європи новітнього часу, Сучасна історія країн Західної Європи та Америки) є знаним фахівцем з історії Словаччини та Чехії новітнього часу; Н. Жулканич (Історія України новітнього часу, Історія сучасної України), znana дослідниця аграрної історії України другої половини ХХ - початку ХХІ ст., С. Федака (Давні цивілізації на території України, Історія середньовічної України), автор багатотомної праці (видано 13 томів) "Історія України", В. Міщанин (Методика викладання історії у школі) знаний дослідник історії Закарпатського краю ХХ ст. тощо. Підвищенню якості освітньої діяльності за ОП сприяє досвід роботи окремих НПП експертами Національного агентства забезпечення якості вищої освіти (І. Шніцер), а також участь у програмах міжнародного академічного обміну та закордонного стажування (Л. Капітан, І.Ліхтей, І.Шніцер, Я.Товтин, І.Скиба, Н.Світлик, О. Ферков). Водночас аналіз Таблиці 2 у відомостях СО вказує на невиконання низкою НПП ОП (С.Ганус, С. Федака, Н. Світлик, Я. Товтин, Л. Капітан, Я. Алешкевич, І. Мандрик, Ю. Млавець) ч.1 пункту 38 Ліцензійних умов. Також ЕГ акцентує увагу, що у НПП, які викладають ОК Методика викладання історії у школі (В. Міщанин), Методика позакласної та позашкільної роботи вчителя (Т. Ключкович, Ю. Ісак) відсутні публікації методичного характеру, а ОК Сучасні інформаційні технології у викладанні історії (Ю. Млавець) викладає НПП з невідповідною ОП освітою та відсутністю публікацій дотичних до зазначеного ОК. ЕГ рекомендує при доборі НПП для викладання ОК методичного спрямування враховувати наявність у них відповідних публікацій та розглянути можливість запрошення для викладання ОК Сучасні інформаційні технології у викладанні історії фахівця-практика.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору кандидатів на вакантні посади регулюється нормами Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладанні з ними трудових договорів (контрактів) в Державному закладі вищої освіти "Ужгородський національний університет" (<https://1ll.ink/7goRL>). Добір НПП відбувається на конкурсній основі. Оголошення конкурсу на вакантні посади оголошує відділ кадрів (<https://cutt.ly/2wvtKwtg>). Для участі у конкурсі на заміщення вакантної посади проводиться оцінка професійного рівня претендентів та відбір кандидатів конкурсною комісією університету. Термін подання документів на конкурс становить не менше одного місяця. При попередньому розгляді кандидатури на засіданні кафедри аналізується відповідність НПП основним кваліфікаційним вимогам, визначеними Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності, зокрема відповідність публікацій дисциплінам та цілям ОП, кваліфікаційного рівня НПП та його публікаційної активності у фахових виданнях. Такий моніторинг відбувається за участі гаранта ОП. До кандидатів також висуваються такі додаткові вимоги: академічна добросесність, належний рівень володіння державною мовою, відповідність диплома ОП, знання іноземної мови, проходження стажування, досвід викладацької і практичної роботи, участь у грантових проектах та НДР, креативність у методах навчання, комунікативні компетентності, володіння методами дистанційного навчання тощо. Для зайняття вакантних посад професора та доцента обов'язкова наявність у претендента наукового ступеня та вченого звання відповідно до профілю кафедри. Остаточне рішення про відповідність претендентів кваліфікаційним вимогам до посади НПП приймає конкурсна комісія, яка рекомендує кандидатури претендентів та передає на розгляд вченої ради університету. При проходженні комісії враховуються також рейтинг викладача з чіткими критеріями та індикаторами рейтингових показників (<https://1ll.ink/Dbnsa>). На фокус-групі (зустріч 3) НПП вказали, що вони знайомі з процедурою конкурсного добору та вважають її такою, що відбувається з урахуванням зазначених у Порядку вимог.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЕГ встановила, що УжНУ залучає представників роботодавців до реалізації освітнього процесу. Зокрема практикується проведення спільних студентсько-учнівських конференцій на базі закладів загальної середньої

освіти, (<https://cutt.ly/RwJOzj5b>). Також залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу відбувається через участь в опитуваннях, обговоренні ОП на засіданнях робочої групи (<https://cutt.ly/pwJOgo88>) та шляхом проведення майстер-класів, як професіоналів-практиків (<https://cutt.ly/WwJOkVBX>), участі в науково-методичних заходах, методичних семінарах, де обговорюються актуальні для освітньої галузі питання. Співпраця із роботодавцями у межах ОП формалізована договірними відносинами. Університет має низку угод про співробітництво, проходження здобувачами педагогічної практики із закладами загальної середньої освіти, регіональними відділами освіти (<https://cutt.ly/ZwJOnf96>). В РП з ОК13 Основи педагогічної майстерності та ОК31 Методика викладання історії у школі передбачено проведення відкритих занять, круглих столів з представниками стейкхолдерів на базі навчальних закладів м. Ужгорода. Фокус-група з роботодавцями (зустріч 7) засвідчила, що всі учасники готові до співпраці та висловлюють готовність працевлаштувати випускників ОП в своїх організаціях. Здобувачі освіти (зустріч 4) схвально висловлювалися щодо залучення потенційних роботодавців до реалізації ОП, проведення тематичних зустрічей щодо конкурентних переваг професії.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ЕГ встановила, що УжНУ лише розпочинає роботу з долучення до аудиторних занять професіоналів-практиків та представників роботодавців. Наразі це відбувається насамперед через їх залучення до читання гостьових лекцій. Зокрема у 2023 р. відбулися гостьові лекції Коліна Хеллера (Дослідницький університет як чинник інноваційного розвитку суспільства) (<https://cutt.ly/owJOPd9I>), Віктора Гуменного, доцента кафедри археології та спеціальних галузей історичної науки Львівського національного університету імені Івана Франка (Зовнішня політика Римської імперії доби Принципату), Анжея Олейко, професора Жешувського університету (Східний фронт в роки Першої світової війни) (<https://cutt.ly/HwJOAB6F>). Також було проведено практичне заняття заступником директора Яношівського ліцею Берегівської міської ради, Іриною Якимчук на тему: "Вивчення історії та культури західноєвропейського Середньовіччя V – середини XI ст. у ЗЗСО України" (<https://cutt.ly/JwJOHsV9>). ЕГ рекомендує залучати професіоналів-практиків та представників роботодавців до аудиторних занять на ОП шляхом забезпечення викладання на постійній основі окремих обов'язкових та вибіркових ОК методичного спрямування (Методика викладання історії в школі, Методика позакласної та позашкільної роботи вчителя, Сучасні інформаційні технології у викладанні історії тощо).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Реалізація дієвої політики управління персоналом щодо поліпшення якісного складу НПП, забезпечення європейської якості підготовки кадрів для ефективного ведення інноваційного менеджменту є одним із стратегічних завдань УжНУ відповідно до Концепції інноваційного розвитку ДВНЗ "Ужгородський національний університет" на 2015-2025 рр. (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-dev_strategy). Процедура, види, форми, обсяг, періодичність та умови підвищення кваліфікації й стажування НПП регулюються Положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників Державного вищого навчального закладу "Ужгородський національний університет" (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5950>). Підвищення кваліфікації здійснюється за планом-графіком (<https://cutt.ly/9wJOZSBJ>) та враховується при проведенні конкурсу на заміщення вакантних посад НПП. Кожен НПП обов'язково проходить підвищення кваліфікації в обсязі не менше 180 год. за 5 років, вільно обираючи програму та суб'єкта підвищення кваліфікації. Аналіз таблиці 2 Відомостей про СО доводить, що усі представники групи забезпечення освітнього процесу дотримуються цієї вимоги, реалізуючи своє право на професійний розвиток в формі стажування, зокрема І. Ліхтей (Пряшівський університет, 2019), І. Шніцер (Університет Павла Йозефа Шафаріка в м. Кошице, 2022, Дубницький технологічний інститут, 2023), Н. Жулканич (Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, 2019, Дубницький технологічний інститут, 2023), О. Ферков (Католицький Університет імені Петера Пазмана, 2020, 2022), В. Міщанин (Північний університетський центр у Бая-Маре, 2021), С. Ганус (Балтійська міжнародна академія, 2021). У контексті професійного розвитку викладачів ОП особливу увагу спрямовано на отримання цифрових компетентностей. Зокрема викладачі ОП пройшли тестування на платформі «Дія» та сертифіковані за програмою Мінцифри "Цифрограм" (<https://cutt.ly/GwJO18oJ>). Водночас професійний розвиток НПП підвищується через участь у наукових конференціях і редколегіях наукових видань, наукове керівництво аспірантами і докторантами, опонування та рецензування дисертацій, міжнародне стажування та участь у грантах і міжнародних проектах, громадських організаціях. Моніторинг рівня професіоналізму здійснюється шляхом рейтингування НПП (<https://cutt.ly/qwJOXhXR>).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЕГ встановила, що в УжНУ відсутній колективний договір або інший нормативний акт, що регулює порядок матеріальних (виплата премій, нагородження цінним подарунком, підвищення посадового окладу) та моральних (почесні грамоти, подяки) заохочення працівників університету. Стимулювання викладацької майстерності відповідно до матеріалів СО регулюється Положення про визначення рейтингів науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/29355>). Водночас

аналіз цього локального нормативного акту вказує на відсутність регламентування видів та форм матеріальних і моральних заохочень НПП. Під час зустрічей у фокус-групах викладачі (резервна зустріч 2) викладачі вказали на наявність системи заохочень, яка передбачає преміювання авторів за публікації у виданнях віднесених до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science (від 4000 до 20000 грн. премії в залежності від імпакт-фактору журналу IF (Cite Score) та призначення 15% доплати до посадового окладу у разі потрапляння НПП до переліку 100 кращих викладачів університету у щорічному рейтингу. Такі підходи до матеріального заохочення НПП підтвердила заступниця головного бухгалтера університету (зустріч 8). На сайті університету розміщено Розпорядження № 38-Р від 18.02.2021 р. про преміювання авторів та авторських колективів за наукові дослідження опубліковані у виданнях віднесених до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science починаючи з першого кварталу 2021 р. (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/33679>). Досвід преміювання мають низка НПП ОП (В. Міщанин, Н. Радченко, І. Шніцер). Згідно СО УжНУ також практикує нематеріальні заохочення НПП: нагородження грамотами, оголошення подяки, представлення до присвоєння почесних звань тощо. УжНУ також стимулює викладацьку майстерність НПП шляхом надання інформаційної, технічної, матеріальної та іншої п і д т р и м к и для написання грантів відповідно до тем наукових досліджень (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5411>). ЕГ рекомендує розробити та/або оприлюднити локальний нормативний акт, який би чітко регламентував види, форми та порядок отримання матеріальних і моральних заохочень НПП та інших працівників університету.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

НПП ОП систематично підвищують кваліфікацію у закордонних закладах освіти. Здобувачі ОП залучаються до участі у гостьових лекціях знаних вітчизняних та зарубіжних істориків. Забезпечення європейської якості підготовки кадрів для ефективного ведення інноваційного менеджменту віднесено до стратегічних завдань УжНУ відповідно до Концепції інноваційного розвитку ДВНЗ "Ужгородський національний університет" на 2015-2025 рр.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

На ОП відсутня практика викладання окремих курсів фахівцями-практиками та/чи представниками роботодавців. ЕГ рекомендує залучати професіоналів-практиків та представників роботодавців до аудиторних занять на ОП шляхом забезпечення викладання на постійній основі окремих обов'язкових та вибіркових ОК методичного спрямування (Методика викладання історії в школі, Методика позакласної та позашкільної роботи вчителя, Сучасні інформаційні технології у викладанні історії тощо). В УжНУ відсутній або не оприлюднений локальний нормативний акт, який би чітко регламентував види, форми та порядок отримання матеріальних і моральних заохочень НПП та інших працівників університету. ЕГ рекомендує розробити/оприлюднити такий документ. Викладання ОК методичного спрямування НПП у яких відсутні публікації методичного характеру. Викладання ОК Сучасні інформаційні технології у викладанні історії НПП з невідповідною ОП освітою та відсутністю публікацій дотичних до ОК. ЕГ рекомендує при доборі НПП для викладання ОК методичного спрямування враховувати наявність у них відповідних публікацій та розглянути можливість запрошення фахівця-практика для викладання ОК Сучасні інформаційні технології у викладанні історії.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Враховуючи сильні сторони і позитивні практики за цією ОП, ЕГ дійшла висновку, що виявлені слабкі сторони ОП у контексті Критерію 6 можуть бути усунені під час наступного перегляду ОП. Наразі ОП «Історія» спеціальності 014 Середня освіта (Історія) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідає рівню В за Критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час онлайн-візиту ЕГ пересвідчилась, що матеріально-технічне забезпечення та інформаційні ресурси ОП «Історія» забезпечують досягнення визначених у ній цілей та програмних результатів. Освітній процес відбувається в навчальному корпусі за адресою пл. Народна, 3. Для проведення занять навчальні аудиторії оснащені мультимедійним забезпеченням (проектори, комп'ютерна техніка). У вільному доступі Археологічний музей, Музей історії університету (огляд МТБ, https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/museums-history_mus). Для учасників освітнього процесу доступна мережа безкоштовного wifi. Хоча у навчальному корпусі тимчасово не працює пункт громадського харчування, учасники освітнього процесу можуть харчуватись у закладах які знаходяться біля корпусу (Закарпатська ОВА). Здобувачі ОП «Історія» мають право проживати в гуртожитку №4, (вул.Університетська, 12), що є частиною студмістечка університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/abiturient-dormitories>). Опитування у фокус-групі (зустріч 5) та онлайн-огляд МТБ засвідчило належний рівень інфраструктури гуртожитку. Для задоволення позанавчальних потреб учасників освітнього процесу в УжНУ працює спортивно-оздоровчий комплекс «Буревісник», де здобувачі безкоштовно, у рамках секційних занять, можуть займатись плаванням (функціонує басейн), волейболом, баскетболом та іншими видами спорту (огляд МТБ). Для здобувачів та НПП створені максимально комфортні умови користування інфраструктурою наукової бібліотека УжНУ (<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>). Книгозбірня налічує понад 1,5 млн. книг, у тому числі унікальні стародруки, які є доступними для безоплатного користування у читальних залах. Також підрозділ надає безоплатний доступ до міжнародних наукометричних баз Scopus та WoS (огляд МТБ). Важливим чинником дотримання академічної доброчесності та авторських є можливість НПП самостійно завантажувати до репозитарію свої наукові праці (зустріч 9, <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>). Навчально-методичне наповнення ОП знаходиться на сайті електронного навчання УжНУ (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>). ЕГ було надано можливість особисто перевірити функціональні можливості вказаного ресурсу та переконатись у його достатньому наповненні. Інформація про формування фінансових ресурсів УжНУ та їх реалізацію знаходиться у відкритому доступі на сайті ЗВО у рубриці «Фінансова звітність, штатні розписи» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/2331>).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час інтерв'ювання учасників різних фокус-груп, ЕГ підтверджено безоплатний доступ для учасників освітнього процесу ОП до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності. Для здобувачів та викладачів ОП бібліотека УжНУ надає безкоштовні послуги, використовуючи систему читальних залів, абонементів та каталогів, визначення індексу УДК і надання авторського знака, електронного каталогу та електронного замовлення книг та віртуальної бібліографічної довідки, функціонує репозитарій наукових праць (<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>). ЗВО забезпечує безоплатну перевірку наукових робіт студентів ОП, на наявність текстових запозичень у системах Unicheck та StrikePlagiarism.com, що було підтверджено учасниками освітнього процесу. Студенти та викладачі мають корпоративні акаунти @uzhnu.edu.ua та доступ до методичного забезпечення ОК (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>). Позитивним фактором, на думку ЕГ, є також те, що навіть після випуску в користувачів залишається активною корпоративна пошта, на якій випускники можуть проходити університетські опитування (підтверджена на зустрічі 6).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Аналізуючи відомості СО, інформаційне наповнення офіційного веб-сайту УжНУ, додатково наданих доказів та онлайн інтерв'ювання здобувачів і випускників, ЕГ констатує, що освітнє середовище в ЗВО є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти за ОП та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. Під час зустрічі зі здобувачами (зустріч 4) було підтверджено інформацію про регулярні опитування щодо якості освіти, яке проводиться за допомогою ресурсів Google, результати яких знаходяться на сайті ЗВО (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/60143>). В університеті наявне укриття та налагоджена система сповіщення тривоги. Для збереження психічного та соціального здоров'я, надання психологічної підтримки учасникам освітнього процесу в УжНУ функціонує соціально-психологічна служба (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/dep_hum_ed_work-centre_psy) яка здійснює безоплатну консультативну підтримку всім учасникам освітнього процесу (зустріч 9).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Під час зустрічей у фокус-групах ЕГ констатовано високий рівень комунікації між студентами ОП, гарантом, кафедрами та адміністрацією факультету (зустрічі 3,4). За свідченнями здобувачів, для зв'язку використовуються сайти ЗВО та електронного навчання УжНУ. Засобом оперативного інформування щодо освітнього процесу, на сайті ЗВО функціонує актуальна інформ-сторінка (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/175>). Для безпосередньої комунікації студентів із адміністрацією ЗВО створена і функціонує адреса зворотного зв'язку (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/44568>), у навчальному корпусі також встановлена скринька довіри, куди кожен учасник освітнього процесу може анонімно подати інформацію (огляд МТБ). Веб-сайт факультету наповнено актуальною інформацією щодо практичної діяльності ОП, регулярно оновлюється рубрика новин

(<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/51882>). Для поліпшення комунікації між здобувачами та НПП, на сторінках кожної з кафедр розміщена інформація про викладачів, їх електронні адреси. Наданням освітньої, організаційної, консультативної та соціальної підтримки учасникам освітнього процесу також займаються спеціальні підрозділи університету: навчальна частина (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/student-educ_dep), відділ міжнародних зв'язків (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/irelations-dep_irelations), відділ охорони праці (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/s_subdivisions-dep_of_lab_prot).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Згідно зі статутом УжНУ, одним із зобов'язань університету є створювати необхідні умови для здобуття вищої освіти особами з особливими освітніми потребами. Для реалізації прав на освіту осіб з особливими освітніми потребами в УжНУ розроблено Положення про допомогу особам з інвалідністю (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22035>). Відтак, навчальному корпусі, де реалізується ОП, обладнано середовище для осіб обмеженими фізичними можливостями (пандуси, санвузли для маломобільних людей, вказівники зі шрифтом Брайля, кнопка виклику чергового біля входу в приміщення), що було продемонстровано під час онлайн-огляду матеріально-технічної бази та аналізу надісланих матеріалів. Наразі на ОП особи з особливими освітніми потребами не навчаються. У разі вступу на ОП особи з особливими освітніми потребами, навчальні заняття можуть проходити у спеціальних аудиторіях першого поверху. У ЗВО створені достатні умови, але ЕГ констатує, що особи з особливими освітніми потребами не завжди можуть пересуватись по навчальному корпусу самостійно через відсутність ліфту.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО наявна чітка політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо). У вільному доступі наявна відповідна нормативна база: Положення про порядок застосування заходів з врегулювання конфліктів та спорів (суперечок) у діяльності співробітників та здобувачів вищої освіти, Етичний кодекс, заходи з протидії корупції комплексно розміщені на сайті ЗВО у відповідній рубриці (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/22893>). Зокрема, згідно пп. 6.2 Положення про порядок застосування заходів з врегулювання конфліктів та спорів, учасники освітнього процесу, в разі порушення прав, мають право звернутись з письмовою скаргою до постійно діючої комісії з врегулювання конфліктних ситуацій, після розгляду якої скаржникові пропонується способи врегулювання ситуації формальним або неформальним способами. Під час зустрічі зі здобувачами ОП та студентським самоврядуванням наявність конфліктних ситуацій не виявлено. Утім, здобувачі повідомили про інформування щодо процедур вирішення конфліктних ситуацій та алгоритму їх вирішення.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Позитивними практиками ОП, в контексті критерію 7, на думку ЕГ є: наявна чітка й зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій, яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу, що підкріплено відповідною нормативною базою; функціонування в ЗВО сайту електронного навчання, що наповнений відповідним контентом; функціонування наукової бібліотеки повністю сприяє задоволенню освітніх потреб здобувачів та НПП; наявність в учасників освітнього процесу корпоративних електронних адрес (акаунтів), через які можлива оперативна дистанційна комунікація; функціонування якісної спортивної інфраструктури, зокрема басейну, для учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабких сторін, у контексті Критерію 7, не виявлено. ЕГ рекомендує, враховуючи матеріальні можливості ЗВО, покращувати мультимедійне забезпечення освітнього процесу за ОП, необхідне для сучасного вчителя історії (інтерактивні та мультимедійні дошки, лінгафонний кабінет тощо); розглянути можливість встановлення у навчальному корпусі ліфту для осіб з обмеженими освітніми потребами; запровадити практику поточної фіксації оцінок з ОК у єдиній системі електронних журналів.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОП повністю відповідає вимогам підкритеріїв 1, 3, 4, 6 та частково підкритерію 5 критерію 7. У ході акредитаційної експертизи ЕГ встановлено, що в УжНУ наявні безпечні умови навчання та праці, комфортна міжособистісна взаємодія всіх учасників освітнього процесу, відсутність конфліктних ситуацій є позитивним аспектом в процесі реалізації ОП «Історія». Слабка сторона в контексті підкритерію 5 (відсутність у навчальному корпусі ліфту для осіб з обмеженими освітніми потребами) не впливає на якість освітнього процесу для вказаної категорії осіб та компенсується наявністю аудиторій на 1 поверсі. З вищевикладеного можна зробити висновок, що ОП має достатню відповідність за критерієм 7, а висловлені рекомендації можуть бути виконані за умови наявності достатніх фінансових ресурсів у ЗВО.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЗВО чітко визначені процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП, що підкріплено відповідною нормативною базою: Положення про організацію освітнього процесу, Положення про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд ОП, Положення про моніторинг якості освітнього процесу, Положення про гаранта, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/450>). У розділі 3 Положення про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд ОП чітко визначено кожен з етапів розроблення, затвердження та запровадження ОП, виокремлена процедура реалізації, моніторингу та періодичного перегляду програм. Функції, права та обов'язки гаранта ОП задекларовані у відповідному Положенні про гаранта. На основі аналізу документів ОП: витягів з протоколів, результатів опитувань (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/51882>), а також спілкування з гарантом, НПП, стейкхолдерами і здобувачами, ЕГ констатує їх залучення до розробки відповідної ОП (зустрічі 2,3,4,5,7). Також ЕГ констатує дотримання в реалізації ОП пп. 4.13. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти, зокрема в частині здійснення моніторингу проектною групою та групою забезпечення, до якого залучаються науково-педагогічні працівники, професіонали-практики, здобувачі вищої освіти.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Процедури залучення здобувачів вищої освіти до моніторингу ОП врегульовано пп. 3.3 Положення про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд ОП. ЕГ констатує наявні практики долучення здобувачів до процесу забезпечення якості через систему опитувань (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/60143>), за результатами яких визначається актуальність ОП та здійснюється її перегляд. Під час зустрічі зі здобувачами останні підтвердили наявність вказаних практик, зокрема студенти зазначили, що ЗВО проводить регулярні опитування в кінці семестру. Також здобувачі повідомили, що вносили пропозиції щодо уведення додаткових питань з окремих ОК. До процедур оновлення/затвердження ОП долучається також і студентське самоврядування. Зокрема, на зустрічі 5, було повідомлено, що представники студради факультету входять до складу вченої ради відповідного підрозділу та беруть участь у обговоренні заявлених питань на засіданнях відповідного органу.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Процедури залучення роботодавців до факультетського моніторингу якості ОП врегульовано пп. 3.3.3 Положення про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд ОП. У межах реалізації ОП «Історія» в УжНУ налагоджена тісна партнерська співпраця з працедавцями які представляють освітні заклади Закарпаття (доведено в ході зустрічі 7, відображено у протоколах засідань робочої групи <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/70591> та договорах про співпрацю <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/65171>). Працедавці регулярно беруть участь у засіданнях робочої групи ОП, на яких розглядається оновлення змісту ОП, мають змогу висловлювати власні побажання: напр. один зі стейкхолдерів запропонував увести до складу ЕК вчителя-практика, за словами гаранта ця пропозиція наразі розглядається (зустріч 7, резервна зустріч), потенційні працедавці також виступають рецензентами програми. Позитивним аспектом реалізації ОП, на думку ЕГ, є також практика проведення аудиторних занять з методики на базі одного із закладів загальної середньої освіти м. Ужгород, що дає змогу студентам безпосередньо змодельювати шкільне освітнє середовище (зустріч 7).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Під час зустрічі 6, ЕГ встановлено, що заходи щодо збирання та аналізу інформації від випускників ОП здійснюються як на рівні кафедр та факультету (через особисту комунікацію окремих НПП з випускниками) так і на загальноуніверситетському рівні (через Міжнародну асоціацію випускників https://www.uzhnu.edu.ua/uk/alumni_association/index.html). ЗВО оперативно реагує на запити від працедавців та створює необхідні умови для працевлаштування здобувачів та випускників (зустріч 9, https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/dep_hum_ed_work-employment/vacancies). Доброю практикою, на думку ЕГ, є факт проведення онлайн-опитувань випускників через їх корпоративні пошти (зустріч 9, <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/60142>). Інтерв'ювання випускників ОП, дає підстави говорити про задоволеність випускників змістом ОП та якістю отриманої освіти й можливостями її практичної реалізації (частина з них вже працюють вчителями).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Системою забезпечення якості ОП є передовсім моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм, що регулюється Р. 4 Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти. Відповідно до пп. 3.10 Положення про організацію освітнього процесу, моніторингом є: анкетування, опитування, аналіз досягнутих результатів навчання, оцінювання освітньої програми на відповідність критеріям забезпечення якості освітніх програм тощо. В УжНУ існує практика щорічного перегляду ОП, куди за потреби вносяться зміни або відбувається перезатвердження (зустріч 8). За ОП «Історія» проводяться регулярні опитування щодо якості освітнього процесу та можливостей його покращення, результати якого обговорюються на засіданнях робочої групи (зустрічі 2,4). Ще одним з важливих чинників реалізації ОП є врахування пропозиції зацікавлених сторін щодо забезпечення якості: напр. на засіданні роб.групи №4 від 12.04.2023 один із зовнішніх стейкхолдерів запропонував унести зміни до ОК23 та ОК27 щодо підсилення педагогічного аспекту, що було підтримано робочою групою та відображено в оновлених робочих програмах (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/70591>). Водночас, аналіз інтерв'ювання фокус-груп засвідчив, що в ЗВО відсутня практика проведення централізованих опитувань здобувачів щодо якості викладання окремих ОК, що, на думку ЕГ, ускладнює процес функціонування системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та вчасного виявлення недоліків в процесі практичної реалізації ОП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОП «Історія» бакалаврського рівня вищої освіти є первинною. Однак, при формуванні та удосконаленні програми (щорічний перегляд) гарант та група забезпечення враховували певні висновки і рекомендації експертів, галузевих експертних рад та Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти із акредитаційної експертизи інших освітніх програм УжНУ, зокрема акредитації ОП магістерського рівня спеціальності 014.03 (підтверджено зустріччю 8 та резервною). Водночас, локальні нормативні акти ЗВО не містять чіткої процедури здійснення післяакредитаційного моніторингу ОП.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Згідно «Концепції інноваційного розвитку УжНУ на 2015-2025 рр.», одним з базових пріоритетів ЗВО є формування інноваційної корпоративної культури університету і внутрішнього конкурентного середовища (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/4259>). Під час акредитаційної експертизи ЕГ переконалась, що розподіл функційних обов'язків між структурними підрозділами та дорадчими органами щодо здійснення процедур і заходів внутрішнього забезпечення якості вищої освіти забезпечується рядом Положень про структурні підрозділи, які розміщені на сайті ЗВО (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/10094>). У внутрішньому забезпеченні якості ОП беруть участь НПП шляхом розробки ОК ОП, щорічного оновлення робочих програм ОК, обговоренні та затвердженні на засіданнях профільних кафедр, вченої ради факультету, НМК факультету, таким чином впливаючи на ухвалення рішень. Під час зустрічі із менеджментом та адміністративним персоналом ЗВО, ЕГ переконалась, що кожен співробітник університету персонально відповідає за результативність і якість роботи в межах своїх повноважень. Про участь зовнішніх представників академічної спільноти до реалізації ОП свідчать завантажені до форми СО рецензії на ОП та укладені договори зі академічними установами (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/60150>).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

На думку ЕГ, позитивними практиками, в контексті Критерію 8 є: залучення до рецензування широкого кола стейкхолдерів, зокрема іноземних; розміщення на сайті ЗВО матеріалів, що регламентують забезпечення якості вищої освіти (результати опитувань, протоколи засідань робочої групи); проведення аудиторних занять з методики на базі одного із закладів загальної середньої освіти м. Ужгород, що дає змогу студентам безпосередньо змодельовати шкільне освітнє середовище; налагоджена комунікація з випускниками через діяльність Міжнародної асоціації випускників УжНУ; проведення онлайн-опитувань випускників через їх корпоративні (університетські) пошти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

У контексті критерію 8, для покращення наявної системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та для вчасного виявлення недоліків в процесі практичної реалізації ОП, ЕГ рекомендує: проводити опитування здобувачів щодо якості викладання окремих ОК; конкретизувати процедури проведення внутрішнього оцінювання якості та моніторингу ОП, включно із впровадженням процедури постакредитаційного моніторингу; залучити практикуючих вчителів історії до вдосконалення ОП; урахувуючи автономію ЗВО, розглянути можливість погодження (аркуш погодження) нової ОП головою студентського самоврядування факультету; у профілі ОП на сайті ЗВО відслідковувати та систематизувати інформацію щодо кар'єрного шляху випускників цієї ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОП відповідає вимогам підкритеріїв 1, 2, 3, 4, 7 критерію 8. Вимоги за підкритерієм 5 і 6 виконані частково. Несуттєвими недоліками, на думку ЕГ, є: відсутність проведення централізованих опитувань здобувачів щодо якості викладання окремих ОК (визначення рівня задоволеності якістю викладання здійснюється кожним НПП індивідуально); відсутність нормативного врегулювання процедур постакредитаційного моніторингу. Вказані ЕГ рекомендації, дозволять виправити недоліки за критерієм 8 впродовж поточного навчального року.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЗВО чітко визначає правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Вони регулюються пунктом статуту ЗВО (<http://surl.li/bbfks>), положенням про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/uvcv>), положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти (<http://surl.li/bafid>). Додатковими документами, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу є положення про комісію з оцінки корупційних ризиків у діяльності (<http://surl.li/pxsju>), положення про моніторинг якості освітнього процесу (<http://surl.li/msnri>), положення про Комісію з питань академічної доброчесності та етики (<http://surl.li/mjwwv>), положення про порядок застосування заходів з врегулювання конфліктів та спорів (суперечок) у діяльності співробітників та здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/balyi>), положення про гаранта освітньої програми (<http://surl.li/pxsle>), положення про академічну доброчесність (<http://surl.li/baiem>), Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін (<http://surl.li/uokf>), положення про практику студентів (<http://surl.li/ahrml>), положення про перезарахування кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності (<http://surl.li/pxsnu>), положення про порядок перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці (<http://surl.li/pxsnu>) та інші, що розташовані на офіційному сайті ЗВО (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/5410>). При цьому на сайті відсутні інструменти адаптації інформації для осіб з порушенням зору. Колективний договір на сайті ЗВО відсутній. Доступність даних документів забезпечується шляхом розміщення на офіційному сайті ЗВО. Під час зустрічей ЕГ переконалася, що права та обов'язки учасників освітнього процесу для студентства та НПП є чіткими та зрозумілими, вони знають що вони розміщені у вільному доступі на сайті ЗВО та підтвердили це наданням посилання. ЕГ рекомендує викласти на сайт ЗВО колективний договір та адаптувати веб-ресурси для здобувачів з порушенням зору.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

Згідно самоаналізу, проект останньої редакції ОП було оприлюднено згідно вимог на спеціальній сторінці проектів освітніх програм на сайті ЗВО (<http://surl.li/mmivw>). Контактна адреса для прийому пропозицій та зауважень до проекту ОП (kaf-ancienthist@uzhnu.edu.ua) була розміщена на титульній сторінці файлу з проектом ОП. На сторінці інфоцентру факультету (<http://surl.li/pxsyv>) розміщено проект ОП 2024 року (<http://surl.li/pxsyv>). ЕГ зазначає, що на сторінці проектів та у файлі проекту не вказаний час оприлюднення проекту та терміни прийому пропозицій, що не дозволяє прослідкувати своєчасність надання доступу проекту для ознайомлення і внесення пропозицій. ЕГ вважає, що оприлюднення проекту має містити інформацію про час оприлюднення і проектний час затвердження нової редакції ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ вивчила дані самоаналізу та сторінки сайту ЗВО і дійшла висновку, що інформація щодо освітньої програми, є актуальною. ОП (<http://surl.li/pxsvf>) розміщена на сторінці освітніх програм університету (<http://surl.li/balzх>). На сторінці інфоцентру факультету розміщено діючу ОП, навчальні плани, протоколи засідання РГ, рецензії, накази на призначення гаранта та про затвердження складу робочої групи 2023 р., перелік питань комплексного атестаційного екзамену, проект ОП 2024 року, сертифікат про акредитацію (<http://surl.li/pxsyv>). На іншій сторінці інфоцентру розміщені робочі програми нормативних та вибіркових ОК, зразки методичних розробок, методичні рекомендації з розроблення робочих програм навчальних дисциплін (<http://surl.li/rkipf>). На сторінці інфоцентру подані звіти засідання робочої групи ОП, зразки анкет стейкхолдерів та результати опитувань опитування (<http://surl.li/pgzmk>). Є сторінка співпраці з роботодавцями, стейкхолдерами, де презентовані зустрічі, угоди про співпрацю, бази практик (<http://surl.li/pgyqb>). На вебсторінці “Інфо-центр ОС Бакалавр” (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/21641>) ЗВО оприлюднює відомості про самооцінювання та програми роботи експертних груп, на сторінці “Інфо-центр ВІДДІЛ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ТА АКРЕДИТАЦІЇ” результати акредитаційних експертних ОП, рішення Національного агентства про акредитацію освітніх програм, та інші матеріали акредитаційних справ. Дані про відкриту зустріч під час акредитації оприлюднені на сторінці новин університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/anounce/2232.htm>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Як позитивні практики у контексті Критерію 9 ЕГ відмічає зручний та насичений інформаційними ресурсами сайт, який презентує як освітнє середовище в цілому, так і конкретну ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкими сторонами ОП, на думку ЕГ є: 1) відсутні інструменти адаптації вебсайту для осіб з порушенням зору; 2) на сторінці громадського обговорення розміщується лише проект ОП. Рекомендації ЕГ: 1) адаптувати вебсайт для осіб з порушенням зору; 2) для громадського обговорення розміщувати проект ОП і НП та надавати інформацію про час оприлюднення і проектний час затвердження нової редакції ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Аналізуючи даний критерій, ЕГ відмічає повне виконання вимоги підкритерію 3 та часткове з несуттєвими недоліками 1 і 2. Недоліки є несуттєвими, оскільки вони входять у сферу діяльності автономії закладу вищої освіти,

не суперечать діючому законодавству, не впливають на якість реалізації освітньої програми і можуть бути виправлені під час наступного планового оновлення програми. Оскільки критерії підкритеріїв з виконані повністю при незначних недоліках, ЕГ оцінює цей критерій як «В» (в цілому відповідність).

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2 (продовження): 18) передбачити можливість закріплення під час практик всіх компетентностей; 19) переглянути співвідношення лекційних та практичних занять на користь останніх; 20) в усіх ОК запланувати різні види індивідуальної та групової проектної роботи; 21) цілі та ПРН ОП більш чітко увідповіднити цілям та ПРН професійного стандарту; 22) РП посилити рекомендаціями щодо самостійної роботи; 23) увідповіднити обсяг кредитів на курсову роботу до обсягу сторінок; 24) увідповіднити перелік джерел ОК обсягу часу, виділеного на самостійну роботу; 25) проводити опитування щодо якості викладання окремих ОК.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Желіба Олександр Володимирович

Члени експертної групи

Глушковецький Анатолій Леонідович

Хоменко Денис Володимирович